

GROOTSCHALIG LOKALEN ONDERZOEK 2023

De nood aan een structureel lokalenbeleid

LOKALEN ONDERZOEK

Rebecca Thys, Hans Vermeersch
Vives Hogeschool, Onderzoeksgroep People & Society

1 ONDERZOEKSDESIGN

1.1. Methodologische aanpak

In 2022 beslisten Chirojeugd Vlaanderen, Scouts en Gidsen Vlaanderen, FOS Open Scouting, KLJ en KSA om een grootschalig lokalenonderzoek te organiseren. De bedoeling is om de kwaliteit van en de tevredenheid over de lokalen en het terrein waar de bewegingen hun activiteiten organiseren in kaart te brengen. Ze willen ook beter begrijpen welke factoren een belangrijke impact hebben op deze kwaliteit en tevredenheid. Ze worden in het onderzoeksproces ondersteund door de Ambrassade en het Expertisecentrum Sociale Innovatie van de VIVES Hogeschool¹.

Het gaat eigenlijk om een follow-up onderzoek. In 2009 werd er een brede bevraging bij deze jeugdbewegingen gedaan. De vragen gingen een stuk verder dan enkel vragen over de kwaliteit van en tevredenheid over de lokalen. Het gaat ook over het profiel van de groepen en over een aantal karakteristieken van de leiding en leden². Het aantal vragen dat over de infrastructuur gaat zijn een stuk beperkter in vergelijking met de bevraging in 2022, maar er is dus enige overlapping tussen beide bevragingen. Waar mogelijk zullen we vergelijken³. In de 2022 bevraging kunnen de respondenten op het einde van de anders gesloten vragenlijst een afsluitende commentaar of opmerking noteren. We nemen doorheen het rapport een aantal citaten uit de veelheid aan opmerkingen op. Ze illustreren vaak treffend hetgeen de cijfers uitdrukken. Hieronder lezen we drie citaten die het belang van onderzoek naar infrastructuur van jeugdbewegingen onderstreept.

Survey's zoals deze hebben we meer nodig. Hopelijk wordt er hierdoor eindelijk naar ons geluisterd!

Schitterend initiatief! De jeugdinfrastructuur kan initiatieven als deze zeker gebruiken; hopelijk heeft deze survey constructieve resultaten!

Leuke enquête, hopelijk kunnen jullie er iets nuttigs mee doen! Succes!

¹ Speciale dank aan en opgedragen aan Hans Vermeersch coördinator van het Expertisecentrum Sociale Innovatie, hij overleed op 12 April 2023, hij was het onderwerp en de jeugdsector in het algemeen zeer genegen. Hij presenteerde de eerste resultaten van dit onderzoek op 24 maart 2023, dit was zijn laatste publieke optreden.

² De Pauw, P., Vermeersch H., Coussé, N., Van Houte, M. (2010), Jeugdbeweging in Vlaanderen, een onderzoek bij groepen, leiding en leden, Brussel: Digitale Drukkerij Vlaamse Overheid, p. 244

³ We beschikken evenwel niet over de data van 2009 en zullen dus vergelijken op basis van de rapportage in de 2010 publicatie (zie voetnoot 2). We kunnen op die manier enkel tendensen aangeven. Onderzoeken of de verschillen tussen 2009 en 2022 statistisch significant zijn is op deze manier niet mogelijk.

Hoe verliep de bevraging? Begin februari 2022 werden alle groepen van de deelnemende koepelorganisaties aangeschreven om deel te nemen aan het onderzoek en hun leden aan te moedigen de vragenlijst in te vullen. Na een eerste bekendmaking van het onderzoekproject op 11 februari volgende er op 21 februari een eerste mailing met daarin een link naar de online vragenlijst. De vragenlijst werd opgesteld met SurveyMonkey⁴. Er volgden uiteindelijk nog twee follow-ups: op 3 en 14 maart om de groepen eraan te herinneren de vragenlijst alsnog in te vullen. Op 1 April werd het dataverzamingsproces afgesloten.

In de onderstaande tabel nemen we de recente cijfers op over het aantal groepen die onder de bovenstaande vijf koepels vallen. We vermelden ook het aantal reacties die er op de vragenlijst kwamen om op die manier de antwoordrespons te bespreken. We zien dat 48% van de groepen aan de vragenlijst begonnen (928 op 1957). Als we de data meer in detail bekijken merken we op dat een groot aantal groepen eigenlijk niet meer dan de eerste identificatievragen invulden. We besluiten deze groepen uit de dataset te halen en uiteindelijk verder te gaan met een steekproef van 845 groepen⁵. Deze groepen vulden minstens één derde van de vragenlijst in. Dit aantal komt overeen met een antwoordrespons van 43% en wijst op een goede representativiteit van de steekproef ten aanzien van de populatie. Dit wil zeggen dat de resultaten gebaseerd op de antwoorden van de groepen in de steekproef kunnen worden veralgemeend tot de hele populatie van Brusselse en Vlaamse jeugdbewegingen van de vijf koepels.

Tabel 1: bespreking per beweging van het aantal/aandeel groepen en het aantal/aandeel antwoorden op de vragenlijst.

	Aantal groepen in Vlaanderen en Brussel	Aandeel groepen in populatie (%)	Aantal respondenten die de vragenlijst die meer dan alleen eerste identificatievragen invulden	Aandeel groepen in uiteindelijke steekproef (%)	Aantal reacties maar die niet noodzakelijk meer dan eerste identificatievragen invulden	Aandeel groepen in ruime steekproef (%)
CHIROJEUGD VLAANDEREN	892	45,5	325	38,4	322	34,8
SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN	496	25,4	235	27,8	321	34,7
KLJ	252	13	81	9,6	80	8,7
FOS	54	2,7	30	3,6	26	2,9
KSA	261	13,4	174	20,6	179	18,9
TOTAAL	1957	100	845	100	928	100

⁵ We kijken op dit punt af van eerdere analyses gedaan door Hans Vermeersch en gepresenteerd op de inspiratiedag jeugdinfrastructuur georganiseerd door de Ambrassade op 24 maart 2023.

⁴ SurveyMonkey, Momentive Inc., San Mateo California VS, www.mmentive.ai

We zien een oververtegenwoordiging van de KSA-groepen in de uiteindelijke steekproef. Terwijl het aandeel KSA-groepen in de populatie gelijk is aan 13,4%, loopt het aandeel op tot ongeveer 21% in de steekproef. Dit kan te maken hebben met het feit dat het onderzoeksinitiatief vanuit KSA hoek sterk werd ondersteund en het belang van het onderzoek hierdoor ook iets meer leefde onder KSA-groepen in vergelijking met de andere groepen. Dit is een kleine bias die niet te vermijden valt. Chirojeugd Vlaanderen daarentegen is lichtjes ondervertegenwoordigd in de steekproef. Verder zien we dat de verdeling van de groepen in de steekproef goed overeenkomt met deze in de populatie.

Tabel 2: bespreking antwoordrespons per beweging en voor het totaal

	Aantal groepen in Vlaanderen en Brussel	Aantal respondenten die de vragenlijst die meer dan alleen eerste identificatievragen invulden	Antwoordrespons
CHIROJEUGD VLAANDEREN	892	325	36%
SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN	496	235	47%
KLJ	252	81	32%
FOS	54	30	55%
KSA	261	174	66%
TOTAAL	1957	845	43%

Tot slot merken we nog op dat er na de vraag naar het al of niet hebben van een lokaal nog een groot aantal groepen de vragenlijst niet verder invulden. Deze vraag komt vlak na de identificatievragen. Een aantal hiervan (19) hebben effectief geen lokaal en de verdere vragen waren dan ook niet van toepassing op hen. Deze groepen kregen via een filterfunctie in SurveyMonkey nog een extra vraag die polst naar de redenen waarom ze geen lokaal hebben. We bespreken de resultaten hiervan een beetje verder in rapport. Maar bovenop deze 19, haakten er nog 166 groepen af die wél aangaven een lokaal te hebben. Uiteindelijk komen we uit op 660 groepen die het gros van de vragen tot op het einde invulden. Omdat de statistische analyses de missende waarden sowieso in rekening nemen voor berekeningen, werken we wel gewoon verder met de bestaande dataset van 845 groepen. We vermelden dit vooral met het oog op de correctie qua antwoordrespons. 660 groepen komt overeen met een antwoordrespons van 34%. Dit is nog steeds een erg stevig resultaat en meer dan voldoende om de representativiteit van de steekproef voor het volledige populatie van de jeugdbewegingen te argumenteren.

1.2. Onderzoekopzet: inhoudelijke achtergrond

Een goede kwaliteit van de lokalen voor jeugdbewegingen is in eerste instantie, dat spreekt voor zich, belangrijk voor de veiligheid en het comfort van de kinderen en jongeren die deelnemen aan de activiteiten van de jeugdbewegingen. Een goede brandveiligheid, hygiëne en de mogelijkheid om de lokalen te verwarmen in wintermaanden zijn daarbij het absolute minimum. Daarnaast is een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van de lokalen belangrijk met het oog op de inclusie van een diversiteit aan kinderen en jongeren.

Het belang van goede lokalen gaat evenwel nog een stuk verder dan deze meer voor de hand liggende factoren. Eerder onderzoek⁶ wees op het belang van degelijke jeugd(beweging)infrastructuur voor het creëren van een (jongeren)identiteit, voor een thuisgevoel, een geborgenheid en een 'sense of belonging' voor jongeren.

Het lokaal van de jeugdbeweging en de speelruimte rondom zijn de uitvalbasis en het hart van de jongerenactiviteiten en cruciaal voor de continuïteit van de beweging.

Het creëert als het ware ook een symbolische plek voor jongeren in de samenleving en nodigt daarmee uit tot het reflecteren over en het stem geven aan de specifieke noden en belangen van jongeren in onze snel veranderende maatschappij.

Daarnaast leren jongeren door het inrichten, herstellen, beheren en eventueel verhuren van hun lokalen belangrijke verantwoordelijkheden opnemen en laat het hen toe specifieke organisatievaardigheden te ontwikkelen.

Tenslotte zijn de meeste jeugdbewegingen ingebed in een buurt of een wijk. De jeugd(beweging)infrastructuur ondersteunt het sociaal weefsel in de omgeving en nodigt bovendien uit om samenwerkingen aan te gaan met andere actoren uit het middenveld of om nieuwe burgerinitiatieven te ontwikkelen.

In dit onderzoek willen we in eerste instantie een inventaris maken van de infrastructuur van de jeugdbewegingen anno 2022. Heeft elke beweging een eigen lokaal en speelruimte? Zo niet, wat zijn dan de belangrijkste oorzaken die een groep verhinderen om een eigen lokaal te verwerven? Waar zijn de lokalen gelegen, hoe groot zijn ze en hoe groot is de ruimte errond?

We willen ook de kwaliteit van de infrastructuur in kaart brengen. De vragenlijst peilt naar een 7-tal dimensies om die kwaliteit te beschrijven: (1) de ruimte en de geschiktheid van deze ruimte voor een diversiteit aan spelvormen (zowel binnen als buitenruimte), (2) de staat en veiligheid van het lokaal, (3) de bereikbaarheid van de lokalen, (4) de toegankelijkheid van de plek waar het lokaal is gelegen, (5) de aanwezigheid van voldoende opbergruimte, (6) de energiezuinigheid van de lokalen en tenslotte (7) de bescherming tegen vandalisme en diefstal.

Maar naast het inventariseren van de kwaliteit van de infrastructuur, willen we ook de diversiteit qua tevredenheid over de infrastructuur begrijpen. We komen er verder nog op terug in het rapport maar geven hier al de eerste cijfers mee. 70,6% zegt over het algemeen tevreden te zijn over de lokalen, 29,4% is dat niet. Wat maakt dat sommige groepen tevreden zijn en andere niet? Waar liggen de belangrijkste verschillen? Wat zijn de mogelijke hefboomen om er iets aan te veranderen?

We schoven in overleg met de medewerkers van de Ambassade en van de KSA 7 verklaringmodellen naar voor om deze vraag verder te begrijpen⁷. We lichten de 7 modellen hier heel kort toe, maar komen er verder in het rapport nog op terug.

In een eerste model kijken we naar het belang van de locatie van de beweging. Speelt deze een rol? Is er een verschil tussen de provincies? Is de mate van tevredenheid verschillend naargelang het type locatie gaande van een landelijke omgeving, over een dorpskern of woongebied tot een stedelijke omgeving?

Een tweede en eigenlijk voor de hand liggend model is er een dat de kwaliteit van de infrastructuur naar voren schuift. Hoe is het gesteld met de staat van de lokalen, met de veiligheid, hygiëne en energiezuinigheid en is dit voor de groepen doorslaggevend voor hun tevredenheid over hun lokalen?

Een derde verklaringmodel gaat over de grootte van de groep. Beschikken grotere groepen over betere lokalen of zijn het juist de kleinere groepen die meer tevredenheid rapporteren?

Een vierde model gaat over het belang van de geschiktheid van de ruimte. Is er voldoende ruimte in relatie tot de grootte van de groep? Is het terrein en het lokaal geschikt voor een diversiteit qua spel en is het er veilig om te spelen en welke rol speelt dit in het al dan niet tevreden zijn?

Een vijfde model vervolgens kijkt naar de mate van eigenaarschap van de lokalen en het terrein. Wie is de eigenaar? De groep (vzw die de groep vertegenwoordigt) of een andere instantie? Hebben groepen die hun lokaal zelf beheren, betere lokalen en drukt zich dit uit in een hogere mate van tevredenheid?

In een zevende verklaringmodel focussen we op het netwerk van de groep. Kent de leidingploeg de juiste mensen? Zijn ze vertegenwoordigd in het jeugdoverleg en hebben ze goede relaties met de lokale overheid en de eventuele eigenaar van de lokalen? Welke rol speelt dit netwerk?

Een zesde model tenslotte verschuift de aandacht van de groep zelf naar de omgeving waarin de groep functioneert. Het gaat over de aanwezigheid van een ondersteunende politieke context. Is er een goed lokalenbeleid in de gemeente of de stad? Zijn de burgermeester en de schepenen begaan met een lokalenbeleid en is er een goed functionerende jeugdraad.

De bedoeling van deze verklaringmodellen, is het begrijpen van de belangrijkste hefboomen. Waar liggen de sleutels om de tevredenheid met de lokalen te begrijpen? Welk type groepen vraagt bijvoorbeeld extra aandacht met het oog op een structureel lokalenbeleid? Wat kunnen de groepen zelf doen en wat kan de politieke context betekenen? Kortom, op welke factoren kan er worden ingespeeld om de kwaliteit van de infrastructuur en de tevredenheid daarover te verbeteren?

Vooraleer naar deze verklaringmodellen te kijken, nemen we eerst en vooral als het ware een foto van de infrastructuur van de jeugdbewegingen anno 2022⁸. Dit is minstens even belangrijk. Hoe is het gesteld met de staat, veiligheid en duurzaamheid van de lokalen en terreinen in 2022 en merken we een verbetering in vergelijking met 2009?

⁶ Anseel, A., Bollaert, W., Briels, G., De Geyter, I., De Lathouwer, K., Koch, A., Lanckriet, K., Morganti, V., Mus, K., Sas, R., Van Cleemput, K., Van Damme, D., Van Hove, V., Van de Water, P. (2005), Lokalen onder de loop, een onderzoek naar de jeugdwerkinginfrastructuur van plaatselijke Chirogroepen, Universiteit Antwerpen & Chirojeugd-Vlaanderen vzw & Commissie Jeugdbeleid, p.123

⁷ Op dit punt wijken we een beetje af van de analyses gedaan door Hans Vermeersch en gepresenteerd op de inspiratiedag jeugdinfrastructuur op 24 maart 2023. We vertrekken expliciet van deze modellen, terwijl Hans Vermeersch de data eerder exploratief of bottom-up analyseerde.

⁸ We gebruiken hiervoor IBM Corp. Released 2022. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 29.0. Armonk, NY: IBM Corp

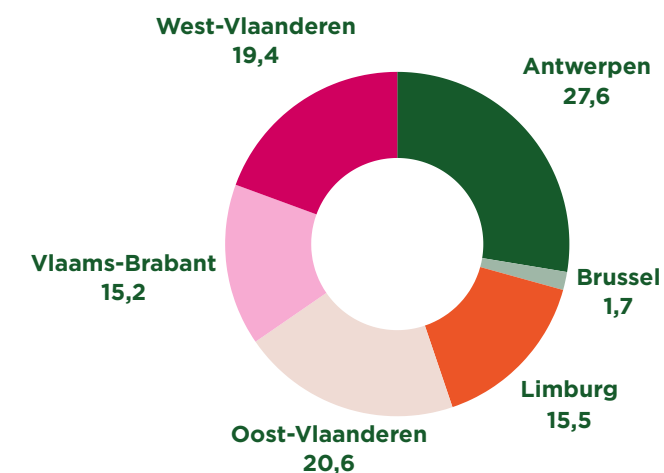
2 VOORSTELLING RESULTATEN

2.1. Jeugdbewegingen naar locatie en grootte van de groep

We zoomen eerst in op een aantal beschrijvende kenmerken van de jeugdbewegingen. We kijken naar de provincies waar de groepen actief zijn, naar het type locatie (dorpskern, stad, woongebied, platteland etc.) waar ze actief zijn en ook naar de omvang van de groep.

De verdeling van groepen in de steekproef naar provincie toont, op Brussel na, min of meer gelijke een gelijke verdeling. In de figuur 1 zien we dat er verhoudingsgewijs het meeste groepen zijn in Antwerpen en Oost-Vlaanderen. In Brussel daarentegen zijn er opvallend minder bewegingen actief.

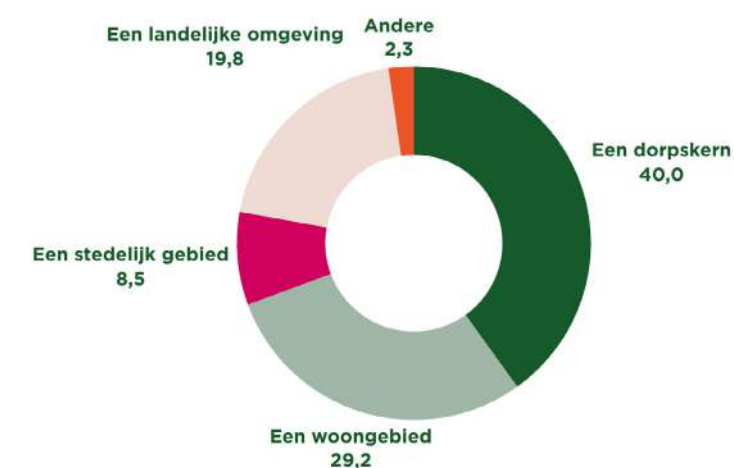
Figuur 1: verdeling groepen in steekproef naar provincie (N=845)

Het grootste aandeel jeugdbewegingen bevindt zich in een dorpskern (40%) (zie figuur 2). Het kleinste aandeel vinden we terug in een stedelijk gebied (8,5%). Verder geeft 29% van de bewegingen aan dat de jeugdinfrastuctuur zich in een woongebied bevindt en 20% zegt actief te zijn in een landelijke omgeving.

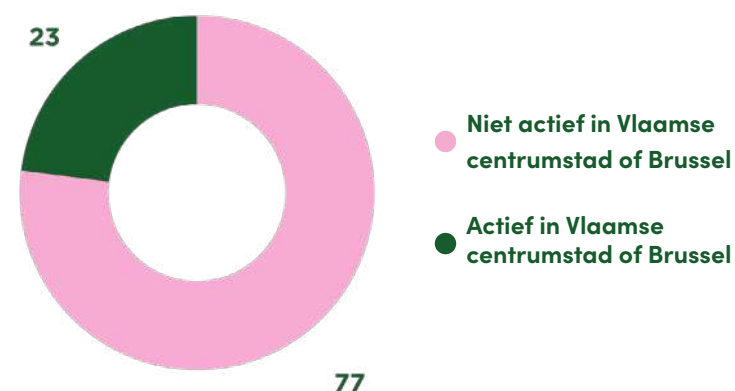
We keken ook naar de verdeling van de bewegingen naargelang ze actief zijn in de 13 Vlaamse centrumsteden⁹ of in Brussel. Ongeveer één vierde van de bewegingen (23%) is actief in één van deze steden. De grootste groep of 77% van de bevroegde bewegingen is actief in het landelijk of verkaveld Vlaanderen.

Figuur 2: verdeling groepen in steekproef naar type locatie (N=660)

⁹ Antwerpen en Gent als grootsteden en 11 Vlaamse centrumsteden: Aalst, Brugge, Genk, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas, Turnhout.

Figuur 3: verdeling stad versus landelijk/verkaveld Vlaanderen (N=845)

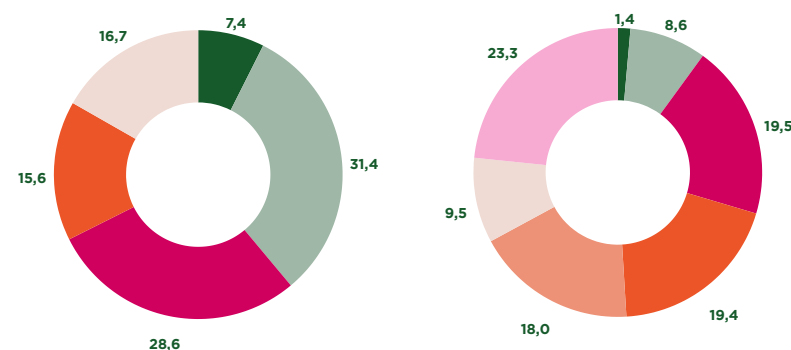
De meeste jeugdbewegingen, zo blijkt uit de bevestigingen, concentreren hun lokalen op eenzelfde locatie. Slechts 11% geeft aan dat hun lokalen verspreid liggen over één of meerdere verschillende plekken.

Zoals we al eerder vermeldden in de bespreking van de verklaringmodellen, zullen we in onze verdere analyses nagaan of de locatie van een jeugdbeweging en dan vooral het verschil tussen stad en andere types locaties een rol spelen in het begrijpen van de verschillen in tevredenheid over de jeugdinfrastructuur. Onze hypothese is dat er mogelijk een negatieve relatie zou kunnen zijn tussen een stedelijke locatie en tevredenheid over de infrastructuur. We denken aan de huisvestingscrisis in de steden. Woningen en grond in de Vlaamse steden en Brussel zijn afgelopen jaren fors duurder geworden en ook het aanbod van huisvesting en dus lokalen is er schaarser. Daar tegenover staat dat het aandeel kinderen en jongeren in de populatie vaak juist in de steden groot is en dat dit aandeel ook in komende jaren nog sterk zal blijven toenemen¹⁰. Het is dus zeker een factor om van naderbij te bekijken.

We doen hetzelfde voor de grootte van de groep. Onze hypothese is immers dat een grote groep en zeker groepen met een grote leidingploeg mogelijk meer draagkracht hebben. We veronderstellen ook dat ze mogelijk meer connecties kunnen aanspreken om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de infrastructuur in orde is. Het lijkt ons dat dit voor heel kleine en nog opstartende jeugdbewegingen een stuk moeilijker kan zijn.

In onderstaande tabellen zien we de verdeling van de steekproef naar grootte van de leidingploeg en de grootte van de groep volgens het aantal leden. Ongeveer de helft van de bewegingen heeft een relatief grote leidingploeg van meer dan 21 leiders of leidsters. Daar tegenover staat dat ongeveer 60% van de groepen een ledenbestand heeft tussen 0 en 100 leden.

Figuren 4: verdeling van groepen naar aantal leiders/leidsters & naar aantal leden

¹⁰ Demografische gegevens kunnen worden opgezocht via <https://provincies.incijfers.be/databank>. Het aandeel kinderen en jongeren verschilt van stad tot stad er zijn ook grote verschillen tussen de Vlaamse centrum steden. Maar het is een tendens qua verschil tussen stad en platteland.

2.2. Het monitoren van de infrastructuur van de jeugdbewegingen

De opzet van het grootschalig lokalenonderzoek is om met cijfermateriaal als het ware een foto te nemen van de lokalen en terreinen anno 2022. Hebben de verschillende groepen allemaal een eigen lokaal? Hoe groot is dat lokaal? Wat is er allemaal qua infrastructuur aanwezig? Hoe wordt er verwarmd en hoe ziet het terrein rondom de lokalen eruit?

Wanneer we in onze eigen omgeving onder verschillende generaties een korte rondvraag doen, dan valt het op dat hun beschrijvingen van de jeugdbeweginglokalen in belangrijke mate overeenkomen. Er is in de verhalen van de jongere generaties niet zoveel te zijn veranderd ten aanzien van de verhalen van de oudere generaties. Nochtans zijn de afgelopen jaren zowel de verwachtingen van de jongeren zelf, van de ouders en in de samenleving sterk veranderd. Denk maar bijvoorbeeld aan de recente stijgingen en schommelingen in de energieprijzen. Hierdoor veranderen de verwachtingen ten aanzien van de duurzaamheid van de lokaleninfrastructuur. Een goede isolering en een energiezuinige manier om de lokalen te verwarmen worden meer en meer een noodzaak om als jeugdbeweging de energiekosten te kunnen blijven dragen. Daarnaast is er ook het EPC-label (Energieprestatiecertificaat) dat ingang vond in België, eerst voor de residentiële gebouwen, nu ook voor niet-residentiële gebouwen. Het EPC voor niet-residentiële eenheden (EPC NR) geeft de energiezuinigheid weer van een gebouweenheid die gebruikt wordt als kantoor, school, winkel, ziekenhuis,... en toont hoeveel inspanningen er nog nodig zijn om te renoveren tot een koolstofneutrale gebouweenheid¹¹. Ook de lokalen van jeugdbewegingen komen in deze nieuwe regelgeving rond EPC NR in het vizier. Deze regelgeving creëert daarmee niet alleen nieuwe verwachtingen maar ook concreet nieuwe en hogere normen voor de infrastructuur van de jeugdbeweging. Tenslotte is er de klimaatverandering die een gebrekkige isolatie en gebrek aan duurzame omgang met water en energie onder druk zetten. Zeker voor de jongere generaties liggend de verwachtingen hieromtrent een stuk hoger.

De vraag is of deze maatschappelijke tendensen zich ook doorzetten op het terrein van de jeugdinfrastructuur? De Vlaamse jeugdraad pleit voor een terugkerende monitoring van deze infrastructuur¹². Het is enkel wanneer we over vergelijkende data beschikken, argumenteren ze, dat er ook een structureel beleid kan worden gevoerd. Dit onderzoek kan hier alvast een startpunt zijn om deze voorgestelde monitoring voeten in de aarde te doen krijgen. In 2009 werd er eveneens een bevestiging georganiseerd onder de Vlaamse jeugdbewegingen. De vragen gaan een stuk verder dan enkel vragen naar de kwaliteit en tevredenheid over de lokalen en de terreinen. Niettemin zijn er een aantal vragen die overlappen. Een verslag van de resultaten vinden we in het rapport 'Jeugdbewegingen in Vlaanderen; een onderzoek bij groepen, leiding en leden' uit 2010¹³. Waar mogelijk zullen we in wat volgt een vergelijking maken met deze resultaten.

¹¹ <https://www.vlaanderen.be/bouwen-wonen-en-energie/niet-residentiële-gebouwen/verplichtingen-voor-niet-residentiële-gebouwen/renovatieverplichting-voor-niet-residentiële-gebouwen>

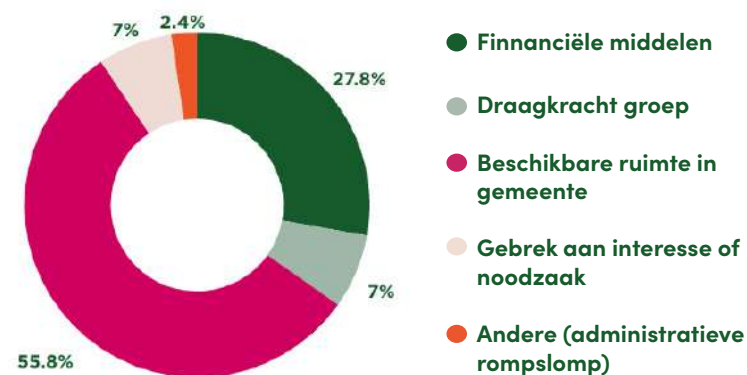
¹² Jeugdraad (29 maart 2023), Advies 2304, Advies lokale jeugdinfrastructuur, Brussel: Vlaamse Jeugdraad, p. 22

¹³ De Pauw, P., Vermeersch H., Coussé, N., Van Houte, M. (2010), Jeugdbeweging in Vlaanderen, een onderzoek bij groepen, leiding en leden, Brussel: Digitale Drukkerij Vlaamse Overheid, p. 244

2.3. Aanwezigheid van lokalen, obstakels om een lokaal te verwerven en de initiële bestemming van de lokalen

Bijna alle groepen ofwel 97% van de bevroegde jeugdbewegingen geeft aan dat ze een eigen lokaal hebben. Toch geeft een klein percentage (3%) of 19 van de 845 bevroegde groepen aan geen eigen lokaal te hebben. Dit percentage komt sterk overeen met dat van 2009. Toen gaf 2,3% van de bevroegde groepen aan geen eigen lokaal te hebben. De toekomstplannen werden toen niet bevroegd. Wel in 2022. De helft van deze groepen zonder lokaal heeft concrete plannen om een eigen lokaal te verwerven, de andere helft heeft deze niet en drie groepen zien ook geen mogelijkheden in de toekomst om over een eigen lokaal te beschikken. In 2022 vroegen we anders dan in 2009 naar de redenen voor het ontbreken van een eigen lokaal. In onderstaande tabel nemen we het overzicht van de belangrijkste redenen op.

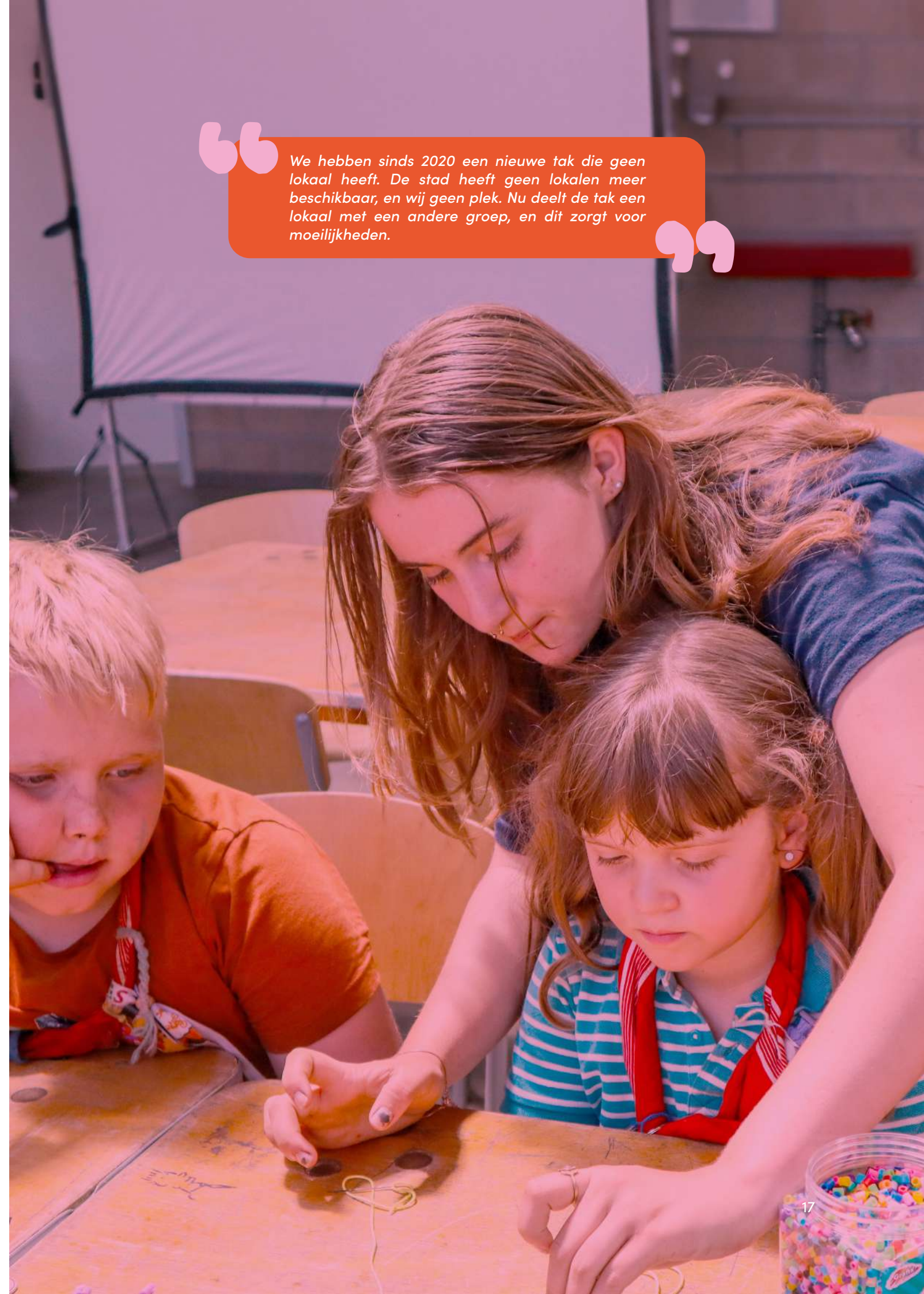
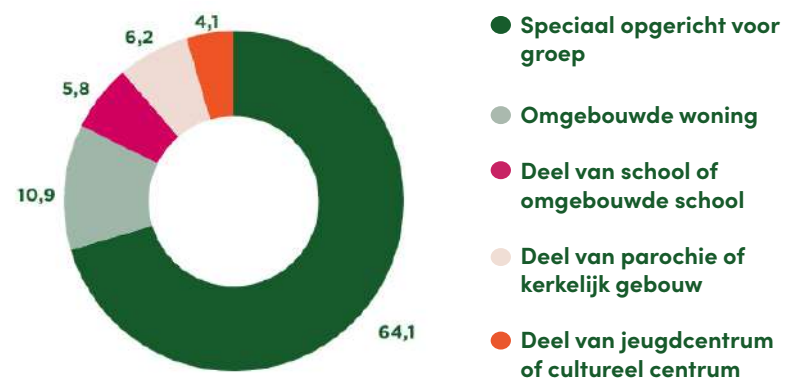
Figuur 5: verdeling belangrijkste obstakels om eigen lokaal te verwerven anno 2022 (N=15)

De groepen zonder eigen lokaal geven aan dat het belangrijkste obstakel om er één te verwerven, het gebrek aan beschikbare ruimte in de gemeente is. Ze lopen ook aan tegen gebrek aan financiële middelen, het tekort aan draagkracht in de groep en het ontbreken van interesse of van een 'sense of urgency'.

Voor de groepen die wél een eigen lokaal hebben, geeft 64% aan dat het lokaal speciaal voor de jeugdbeweging werd opgericht. Voor respectievelijk 11% en 6% is het lokaal een omgebouwde woning en een (deel van een) omgebouwde school. Voor nog eens 6% van de groepen had het lokaal vroeger een kerkelijke of parochiale bestemming en voor 4% is het lokaal deel van een jeugd- of cultureel centrum. Deze percentages komen heel sterk overeen met de resultaten uit 2009.

Figuur 6: verdeling naar type oorspronkelijke bestemming van de lokalen

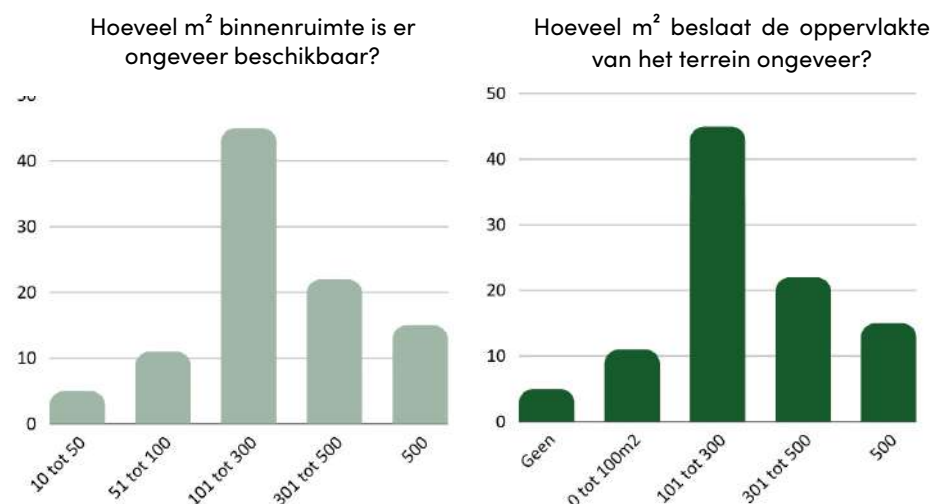

“ We hebben sinds 2020 een nieuwe tak die geen lokaal heeft. De stad heeft geen lokalen meer beschikbaar, en wij geen plek. Nu deelt de tak een lokaal met een andere groep, en dit zorgt voor moeilijkheden. ”

2.4. Grootte van de lokalen, de ruimte rondom en de aanwezige infrastructuur.

De figuren hieronder geven de verdeling in de steekproef aan qua grootte van respectievelijk de lokalen en van het terrein rondom het lokaal van de groep. In de eerste figuur hieronder lezen we dat de binnenruimte van de lokalen eerder aan de bescheiden kant is. Meer dan de helft geeft aan lokalen te hebben die kleiner zijn dan 300 m², dat is een oppervlakte die iets groter is dan een gemiddeld huis. In de tweede figuur zien we dat ongeveer de helft van de groepen kan beschikken over een terrein dat groter is dan 10 are. Dat vinden we dan op het eerste zicht weer aan de ruime kant. Vijf groepen antwoorden over geen enkele buitenruimte te beschikken.

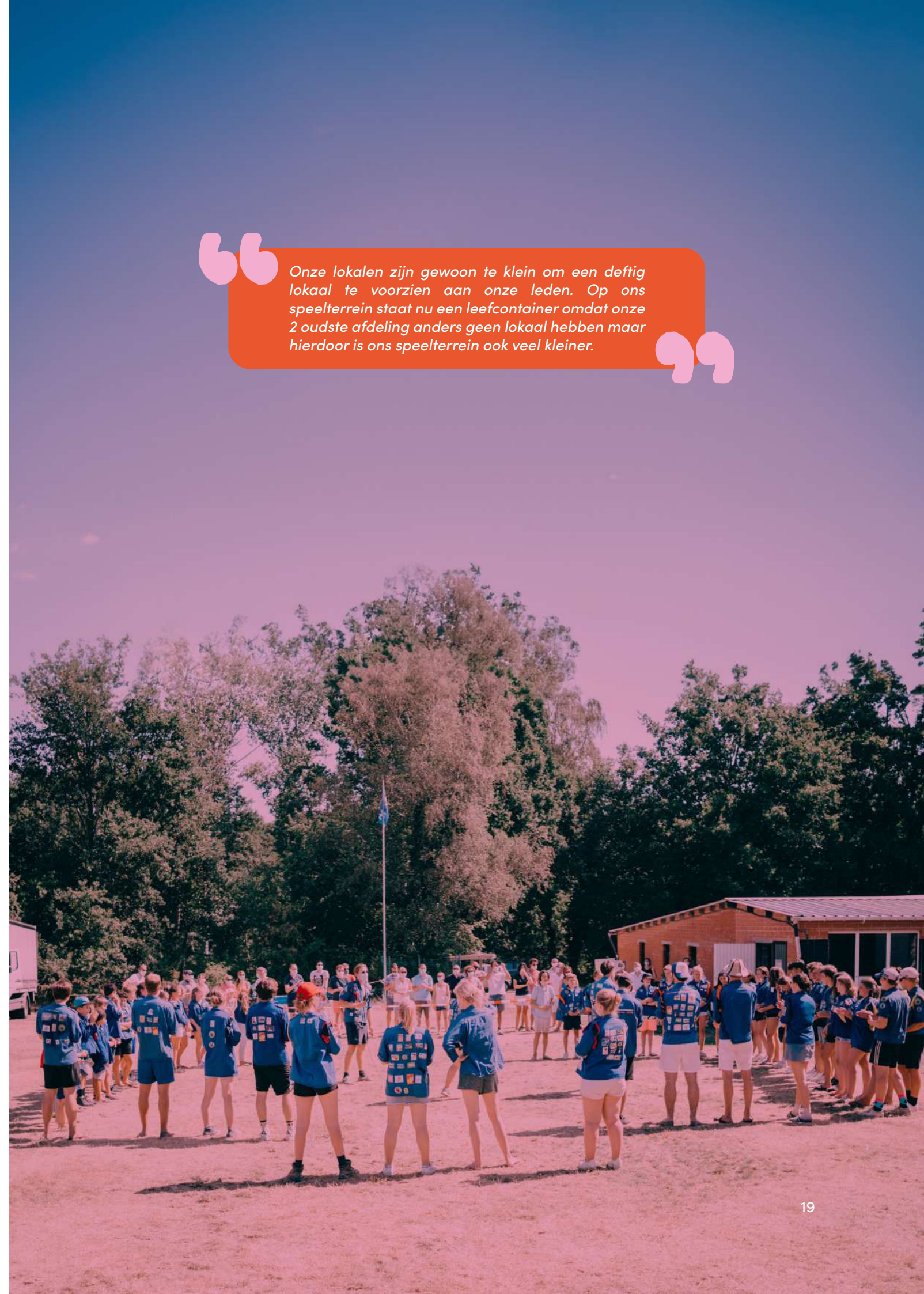
Figuren 7: verdeling van de groepen naar grootte van het lokaal & van het terrein

Het is gezien de bovenstaande resultaten niet verwonderlijk dat bijna de helft (48%) van de groepen aangeeft dat niet elke afdeling of leeftijdsgroep kan beschikken over een eigen ruimte.

In 2009 werd de oppervlakte van de lokalen en terrein niet bevroegd. We kunnen bovenstaande data dan ook niet vergelijken met een eerder punt in de tijd. In 2022 gaat de vragenlijst ook dieper in op de kwaliteit en geschiktheid van de ruimte waarover de groepen beschikken. Belangrijker misschien nog dan de vraag naar de oppervlakte van de ruimte op zich, is de inschatting door de groepen van de capaciteit van de lokalen en terreinen. Zijn ze ruim genoeg rekening houdend met de grootte van de groep? En hoe geschikt is de ruimte waarvan ze gebruik kunnen maken voor het organiseren van een divers en veilig spel?

De groepen kregen in de vragenlijst van 2022 daarom nog vijf extra vragen voorgeschoteld over de relatieve grootte, kwaliteit en geschiktheid van het terrein. Het gaat om 5 stellingen waarop ze kunnen antwoorden met een score van 1 tot 5, waarbij 1 helemaal niet akkoord is, en 5 helemaal akkoord. De tabellen hieronder geven de verdeling voor de 5 stellingen weer over de antwoordcategorieën. De respondenten schatten de eerste twee aspecten van de ruimte het slechtste in. Respectievelijk 37,7% en 49% is niet tot helemaal niet akkoord met de stelling dat er 'voldoende speelruimte is' en dat 'er genoeg ruimte is, in relatie tot de grootte van de groep'. Bijna de helft van de groepen kortom vindt dat de relatie tussen omvang terrein en groepsgrootte niet goed zit en meer dan één derde vindt dat er niet voldoende speelruimte is. In 2009 werd er één item bevroegd, namelijk of er voldoende vrije speelruimte is. In 2009 was slechts 16% het niet eens met deze stelling. We zien dus een opvallende achteruitgang op dit punt. In 2022 liggen de negatieve of neutrale scores samengenomen minstens 20% punten lager.

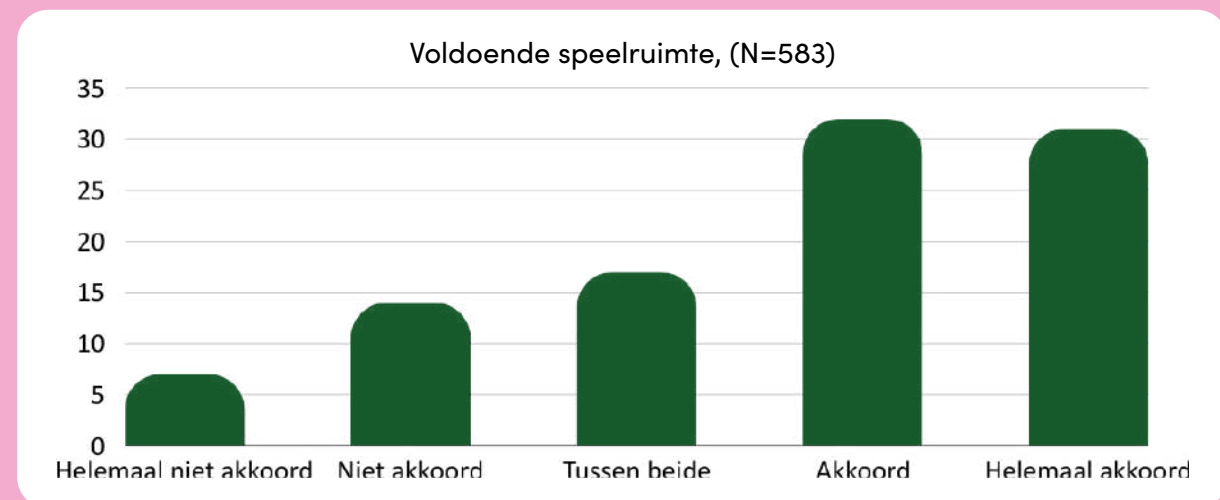

“Onze lokalen zijn gewoon te klein om een deftig lokaal te voorzien aan onze leden. Op ons speelterrein staat nu een leefcontainer omdat onze 2 oudste afdeling anders geen lokaal hebben maar hierdoor is ons speelterrein ook veel kleiner.”

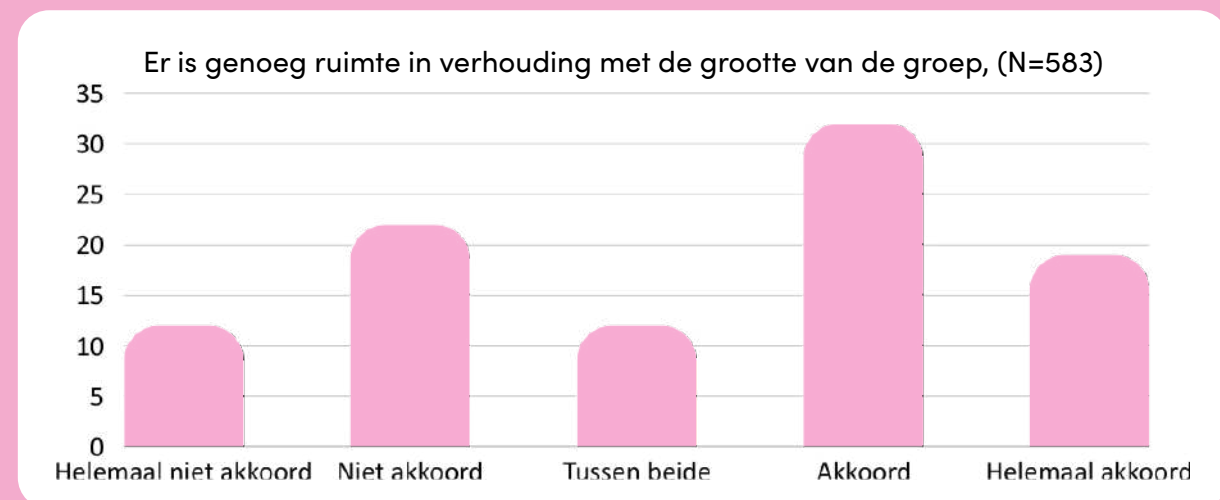

“
 Onze lokalen beïnvloeden niet onze werking, maar wel het terrein. Wij hebben heel weinig terrein ter beschikking. Momenteel worden wij uit de nood geholpen door een school in de buurt. We hopen dat deze werking nog jaren kan duren. Anders hebben wij geen terrein dichtbij.
 ”

Figuur 8: verdeling groepen 5-puntenschaal i.v.m voldoende speelruimte

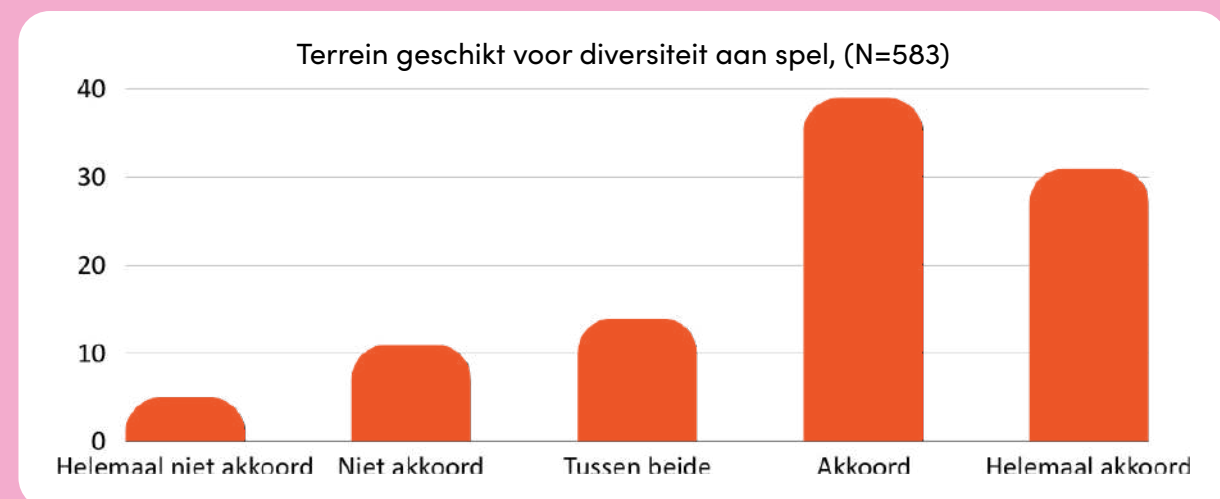

Figuur 9: verdeling groepen 5-puntenschaal i.v.m. de relatieve grootte van de ruimte

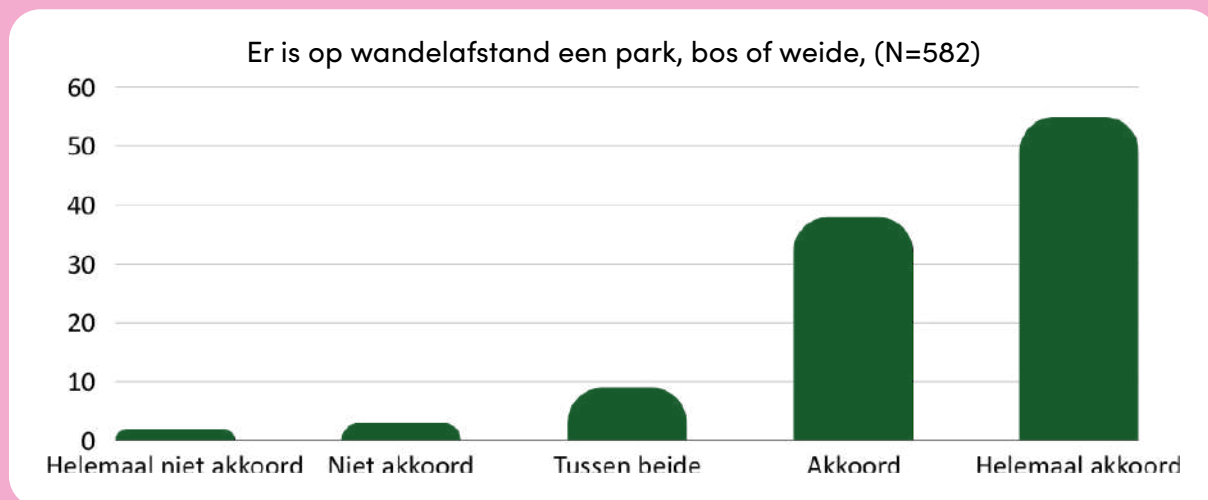

Op de vraag naar de geschiktheid van het terrein voor een diversiteit en voor een veilig spel zijn de antwoorden positiever. Respectievelijk 70% en 80% is het niet oneens met deze twee stellingen. 86% geeft aan dat er park, bos of weide in de buurt is waar de groepen kunnen spelen.

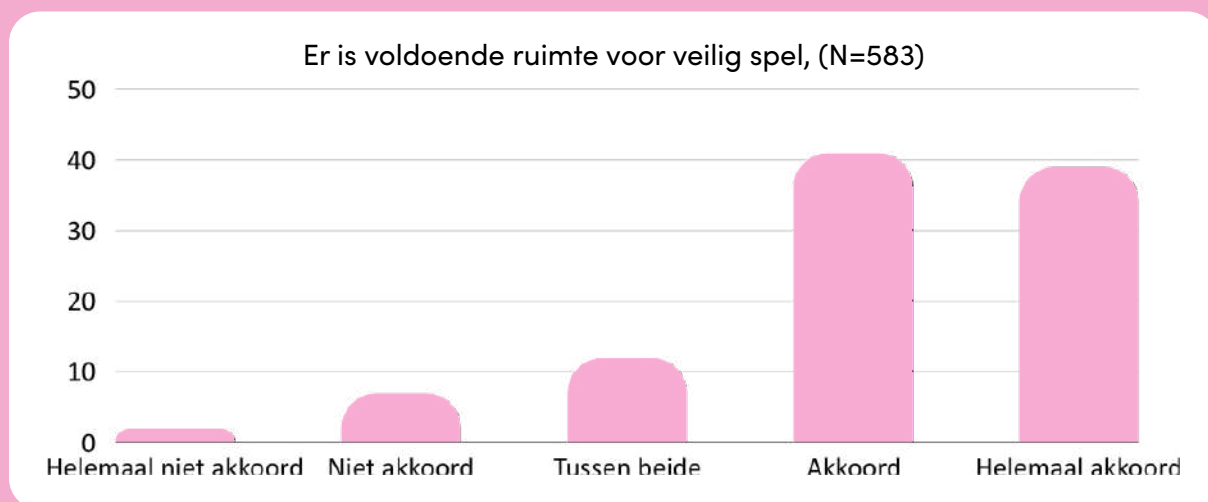
Figuur 10: verdeling groepen 5-puntenschaal geschiktheid voor een divers spel

Figuur 11: verdeling groepen 5-puntenschaal op wandelafstand van groene ruimte

Figuur 12: verdeling groepen 5-puntenschaal voldoende ruimte voor veilig spel

Factoranalyse toont aan dat er achter deze vijf vragen één dimensie schuilgaat¹⁴. We interpretern deze dimensie als 'voldoende relatieve en geschikte ruimte voor een divers en veilig spel'. Wanneer we verder in dit rapport zullen kijken naar het verklaringsmodel dat het belang van de ruimte centraal stelt, zullen we met deze geaggregeerde variabele werken die de antwoorden op deze vijf vragen samenneemt. We zullen op die manier verkennen welke de sterkte is van de relatie tussen ruimte en tevredenheid over lokalen en terrein. Hoe sterk weegt de factor ruimte door in de tevredenheid, naast (en controlerend voor) de andere zes andere verklaringmodellen?

Hoe zien de terreinen eruit? In onderstaande tabel presenteren we de antwoorden op de vragen naar de infrastructuur die op de terreinen aanwezig is. De percentages zijn het aandeel positieve antwoorden op de aanwezigheid van de onderstaande infrastructuur. We rangschikken de antwoorden van laag naar hoog. Het hoogste aandeel positieve antwoorden (61%) geldt voor de verharde koer. Meer dan de helft geeft aan dat het terrein een speelweide heeft en 42% heeft een speelveldje. De uitgeruste infrastructuur zoals een speeltuin of een aangelegd sportveld is minder wijd verspreid. In 2009 werd deze informatie niet bevraagd.

“Vorige week hebben wij een bos aangeplant, aangrenzend aan ons terrein. Dit zal volgens mij zeker een meerwaarde zijn in de toekomst.”

¹⁴ De in totaal 23 stellingen met bijhorende 5-puntenschaal werd onderworpen aan een 'principal components analysis (PCA) gebruik makend van SPSS versie 23. Deze PCA bracht de aanwezigheid van 6 dimensies aan het licht met eigenwaarden die hoger liggen dan 1, die respectievelijk 25%, 13%, 9%, 6%, 5,4% en 4,6% van de variantie verklaren. Om de interpretatie van deze zes componenten verder te ondersteunen, pasten we een Varimax-rotatie toe. We groeperen de items die hoog scoren op de respectievelijke dimensies. Het resultaat van deze factoranalyse nemen we op verder in dit rapport waarin we de interpretatie van de 6 dimensies bespreken. De items die ons iets vertellen over de kwaliteit en geschiktheid van de ruimte voor een divers en veilig spel hebben elk een hoge 'lading' op de tweede dimensie. We besluiten dat we deze verschillende items mogen samenemen en transformeren in een geaggregeerde variabele.

Pallant, Julie (2005), SPSS Survival Manual, 2th edition, a step by step guide to data analysis using SPSS (version 12), Berkshire: Open University Press

Tabel 3: percentage positieve antwoorden op de vraag naar de aanwezigheid van onderstaande infrastructuur

GEEN VAN ONDERSTAANDE	2%
EEN POLYVALENTE RUIMTE	7,6%
AANGELEGDE SPORTVELDEN	10,8%
SPEELPLAATS VAN EEN SCHOOL	14,5%
EEN SPEELTUIN MET SPEELTOESTELLING	14,1%
SPEELBOS	30,9%
EEN SPEELVELDJE	42,7%
EEN SPEELWEIDE	52,6%
EEN VERHARDE KOER	60,6%

2.5. De staat van de lokalen

De groepen kregen in 2022 een reeks vragen voorgesteld die een aantal aspecten van de lokaleninfrastructuur in kaart willen brengen. Deze reeks vragen overlapt gedeeltelijk met wat er in 2009 in de vragenlijst werd opgenomen. In onderstaande tabel nemen we de antwoorden op deze vragen op. Waar mogelijk nemen we dus ook de resultaten van de 2009-bevraging op. De antwoordcategorieën voor deze vragen gaan van 0 tot 5 en vallen samen met 'helemaal niet akkoord' tot 'helemaal akkoord'. De percentages in de onderstaande tabel betreffen het aandeel groepen dat van 0 tot en met 3 antwoorden of met andere woorden het aandeel dat niet 'akkoord' gaat met de stelling.

In eenzelfde beweging met de items over de ruimte (zie boven), verrichtten we een factoranalyse om te kijken of we de data kunnen vereenvoudigen¹⁵. Het verschil in kleur in de onderstaande tabel toont de verschillende dimensies die achter de veelheid van items schuilgaan. Het maakt het mogelijk om de antwoorden op de verschillende dimensies samen te nemen en op die manier de hoeveelheid data te reduceren. We zien zes dimensies: een eerste heeft te maken met de staat, hygiëne en veiligheid van het gebouw, de tweede gaat over de ruimte (zie eerder en weggelaten in onderstaande tabel), een derde over de toegankelijkheid, een vierde over de bereikbaarheid, een vijfde verwijst naar de aanwezige opslag ruimte en in een laatste worden bescherming tegen vandalisme en spaarzaamheid met water en energie samengenomen. We interpreteren deze laatste dimensie als bescherming tegen bedreigingen van buitenaf: vandalisme en stijgende of fluctuerende energieprijzen. We zullen in de verdere analyses eerder met de geaggregeerde variabelen verder werken. Maar op dit punt is het interessant om naar de scores op de individuele items te kijken. Waar mogelijk nemen we de vergelijking op met de resultaten uit 2009.

¹⁵ Zie eerder

Wij hebben recent een inbraak gehad, dit was voor ons de druppel waardoor we graag onze lokalen zouden vernieuwen. Andere zaken waarom wij onze lokalen zouden vernieuwen zijn de verwarming waar iets aan scheelt (warmt niet op of blijft tot een week na het afzetten nog warm), ramen en isolatie zijn in slecht conditie, weinig speeloppervlakte aan de lokalen zelf, lokalen ogen vuil (moeilijk te onderhouden door hoekjes en kantjes), opslag van sjobalken gebeurt op externe locatie, behang hangt in enkele lokalen er nog van 1902 en ga zo maar door.

Tabel 4: percentages groepen die niet akkoord gaan met onderstaande stellingen & resultaten 2009

ITEMS DIE STAAT, HYGIENE, VEILIGHEID EN MATE VAN ISOLATIE VAN LOKAAL BESCHRIJVEN	2022	2022	2009	2009
GOED GEÏSOLEERD	85,2%	N=582	51,7%	N=122
RAMEN EN DEUREN IN GOEDE STAAT	55,3%	N=582		
DAK, MUREN, VLOER IN GOEDE STAAT	54%	N=583	49,2%	N=122
TOILETTEN HYGIENISCH	48,9%	N=581	42,7%	N=122
LOKALEN VOLDOENDE WARM IN WINTER	44,7%	N=581		
WARM WATER BESCHIKBAAR	38,4%	N=583		
GOEDE BRANDVEILIGHEID	34,3%	N=583	28,7%	N=122
VOLDOENDE TOILETTEN	32,9%	N=581		
ELECTRICITEIT IS VEILIG	31,8%	N=582	32%	N=122
ITEMS DIE DE TOEGANKELIJKHEID VAN LOKALEN BESCHRIJVEN				
TOEGANKELIJK VOOR ROLSTOELGEBRUIKERS	56,4%	N=582	72,2%	N=122
GROEP KAN ONBEPERKT BESCHIKKEN OVER LOKAAL	12,7%	N=583	7,4%	N=122
GROEP KAN LOKAAL INRICHTEN ZOALS DIE DAT ZELF WILT	16,7%	N=582		
GROEP HEEFT ALTIJD TOEGANG ZONDER TOESTEMMING TE MOETEN VRAGEN	30,2%	N=165		
ITEM OVER BESCHIKBAARHEID				
IS OP WANDELAFSTAND VAN BOS, PARK, WEIDE	14,1%	N=582		
LOKALEN ZIJN VEILIG BEREIKBAAR TE VOET OF MET DE FIETS	14%	N=583		
ITEM OVER OPSLAGRUIMTE				
ER IS VOLDOENDE RUIMTE OM MATERIALEN OP TE BERGEN	54,7%	N=397		
ITEM OVER DUURZAAMHEID				
ER ZIJN VOLDOENDE MAATREGELEN TEGEN INBRAAK EN VANDALISME	63,9%	N=582	86%	N=122
SPAARZAAM MET WATER EN ENERGIE	57,2%	N=583	55,4%	N=121

Opvallende in bovenstaande tabel is de achteruitgang van de brandveiligheid. Een groter aandeel in 2022 geeft dit item een negatieve tot neutrale score in vergelijking met het aandeel in 2009. Brandveiligheid is één van de belangrijkste items om de veiligheid te scoren van de lokalen. Een achteruitgang op dit punt in vergelijking met meer dan 10 jaar geleden is een duidelijk signaal voor een meer structureel lokalenbeleid. Daarnaast valt het eveneens op dat er ook voor de overige items geen opvallende vooruitgang te observeren is. Het beeld van de jeugdbeweginginfrastructuur dat ontstaat op basis van de data uit 2022 en dat op basis van de 2009-data verschil eigenlijk niet veel. Dit resultaat komt overeen met onze informele gesprekken over generaties heen en suggereert een afwezigheid van een (structureel)beleid. Dit is des te opmerkelijker omdat er het voorbije decennium veel is veranderd, zeker qua verwachtingen ten aanzien van energiezuinigheid, duurzaamheid en veiligheid ook wel (zie opmerking eerder).

Ons lokaal is te klein en te onveilig om leden binnen te laten. Het is dus enkel toegankelijk voor leiding en materiaal. Als het erg koud is buiten kunnen we enkel onder het afdak van de speelplaats maar dat is te klein om alle groepen tegelijk onder te laten spelen. Ons lokaal is niet goed beschermd tegen vocht waardoor er veel schimmel is en dus geen hout/ kleren/ of eten kan bewaard worden. Alles is op een week beschimmeld als we iets laten liggen. Wij proberen hier zelf een oplossing voor te vinden maar Ons lokaal bestaat 100 jaar en de werken zijn te groot en te kostelijk om hier iets aan te doen als kleine scouts. Wij hebben geen goede elektriciteit waardoor het bijna altijd donker is in ons lokaal. Wij wouden dit zelf aanpakken maar aangezien we op een school zitten konden we niets doen omdat heel het circuit moest aangepakt worden. Wij hebben 2 minder mobile leiding (1 met rolstoel) die moeilijk op en af de trap kunnen. Ons lokaal is enkel bereikbaar met lange trap. Ik vind het jammer dat we wel ruimte hebben, maar door vocht, elektriciteit en brandveiligheid we hier geen gebruik van kunnen maken en dit niet kunnen openstellen voor onze leden.

Een andere factor die de tevredenheid qua lokalen kan beïnvloeden is vermoedelijk de infrastructuur waarover een lokaal beschikt. In onderstaande tabel kunnen we de antwoorden lezen op de vraag naar de aanwezigheid van de opgesomde infrastructuur. In 2009 werd deze oefening eveneens gemaakt, voor een beperkter aantal items. In onderstaande tabel maken we de vergelijking.

Tabel 5: aandeel positieve antwoorden op vraag naar aanwezigheid van onderstaande infrastructuur

	2022	2022	2009	2009
EEN SLAAPZAAL	1,7%	N=845	2,5%	N=119
EEN EHBO LOKAAL	4,4%	N=845	10,9%	N=119
EEN MATERIAALCONTAINER	24,1%	N=845		
DOUCHES	28%	N=845	25,8%	N=120
EEN BERGHOK VOOR VOEDINGSWAREN	37,7%	N=845		
EEN GROTE ZAAL	39,1%	N=845	58%	N=119
EEN BERGHOK VOOR SPELMATERIAAL	51,1%	N=845		
EEN KEUKEN	71,4%	N=845	74,8%	N=123
EEN LEIDINGSLOKAAL	72,7%	N=845	74,2%	N=124
EEN MATERIAALHOK	88,8%	N=845	95,1%	N=123
TOILETTEN	92,3%	N=845		

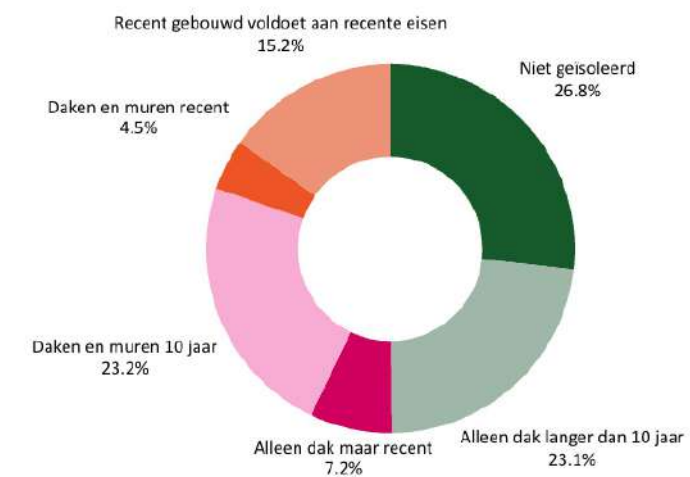
Wanneer we de data voor 2022 vergelijken met deze van 2009 merken we geen verbetering op. In tegendeel, terwijl 58% van de groepen in 2009 vermeldt dat ze beschikken over een grote zaal, is dat in 2022 nog maar 39% en terwijl 11% in 2009 een EHBO-lokaal heeft is dat nog maar 4% in 2022. Het is opvallend dat we weinig verandering zien tussen 2009 en 2022 meer dan 10 jaar later.

Als we met alle leden moeten binnenspelen, is er gewoon geen plaats genoeg voor iedereen, de akoestiek is heel slecht en er is geen apart lokaal voor elke groep. We hebben geen materiaalkot en de keuken is een hoekje in het leidingskot. We hebben maar twee toiletten voor al onze leden en de toiletten zijn vaak stuk. Rond onze lokalen is enkel parking (verhard) en maar een stukje grasveld.

In onderstaande tabel zien we de antwoorden op de vraag naar de mate van isolatie van de lokalen. We zien dat ongeveer een kwart aangeeft dat de lokalen niet zijn geïsoleerd. Een ander kwart vermeldt dat alleen het dak is geïsoleerd en dat dit langer dan tien jaar is geleden. De helft van de lokalen is dus slechts heel beperkt geïsoleerd.

In absolute aantallen gaat het met andere woorden over een groot aantal lokalen die nood hebben aan verbouwingen om de lokalen beter af te stemmen aan de verwachtingen van jongeren, ouders en maatschappelijk veranderende noden en verwachtingen. Denk ook aan het invoeren van de reglementering rond ECP-labels voor niet-residentiële gebouwen (zie boven).

Figuur 13: verdeling groepen naargelang mate van isolering lokaal (N=645)

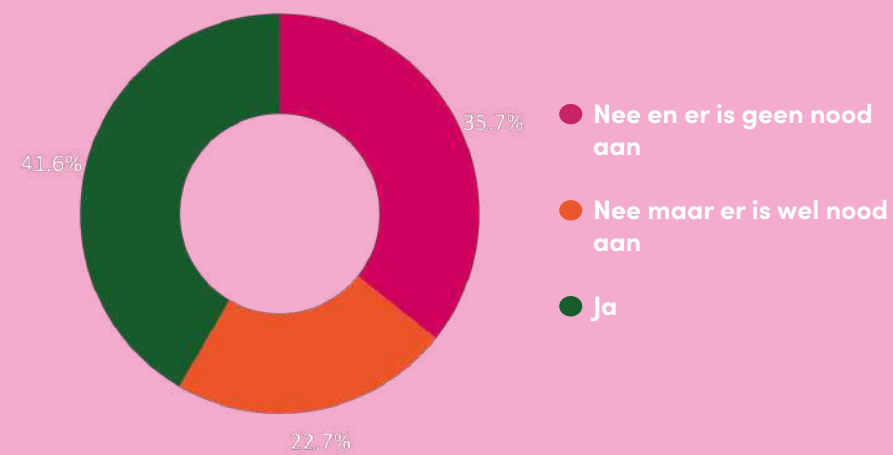
Als we kijken naar de verwarmingssystemen die worden gebruikt, merken we eveneens op dat de meest ecologische systemen niet wijd zijn verspreid. Slechts 4,2% van de groepen vermeldt de aanwezigheid van zonnepanelen. Het gebruik van de warmtepomp en zonneboiler is afwezig onder de jeugdbewegingen. Meer dan de helft van de groepen geven aan dat ze verwarmen met centrale verwarming op gas. Respectievelijk 17% en 12% vermelden het gebruik van een elektrisch verwarmingssysteem en een gaskachel. Kortom meer dan 80% van de groepen verwarmt de lokalen met een systeem dat sterk afhankelijk is van fluctuaties en stijgingen in de prijs van gas en elektriciteit. In combinatie met het resultaat over de gebrekkige isolatie van de lokalen, lijkt het erop dat de kost voor verwarming afgelopen jaar erg is gestegen en misschien in toekomst nog verder zal stijgen. Het is geen overbodige luxe om de lokalen toekomstproof te maken en beter af te stemmen op veranderingen in klimaat en maatschappij.

Tabel 6: percentage positieve antwoorden op de vraag naar aanwezigheid van opsomming verwarmingssysteem (N=845)

CENTRALE VERWARMING OP GAS	52,7%
ELEKTRISCH VUUR	16,8%
GEEN IDEE	12,1%
GASKACHELS	11,8%
STOOKOLIE	8,8%
WARMTELUCHTKANON	4,2%
ZONNEPANELEN	4,1%
PROPAAN	0,2%
HOUTKACHEL	0%
PELLETS	0%
ZONNEBOILER	0%
WARMTEPOMP	0%

Op basis van het bovenstaande zou men kunnen besluiten dat de jeugdbeweginginfrastructuur een grote werf is voor verbouwingen. Het beeld dat uit de 2022 data verschijnt is er één dat aantoont dat er veel werk aan de winkel is om de staat van de lokalen te verbeteren, de verwarmingssystemen, isolatie en brandveiligheid. De groepen geven de nood aan verbouwing zelf ook aan. In onderstaande figuur zien we dat 64% aangeeft hetzij plannen te hebben voor verbouwingen, hetzij geen plannen te hebben maar wel de noden te zien.

Figuur 14: Verdeling groepen die aangeven of er al dan niet nood is aan verbouwing

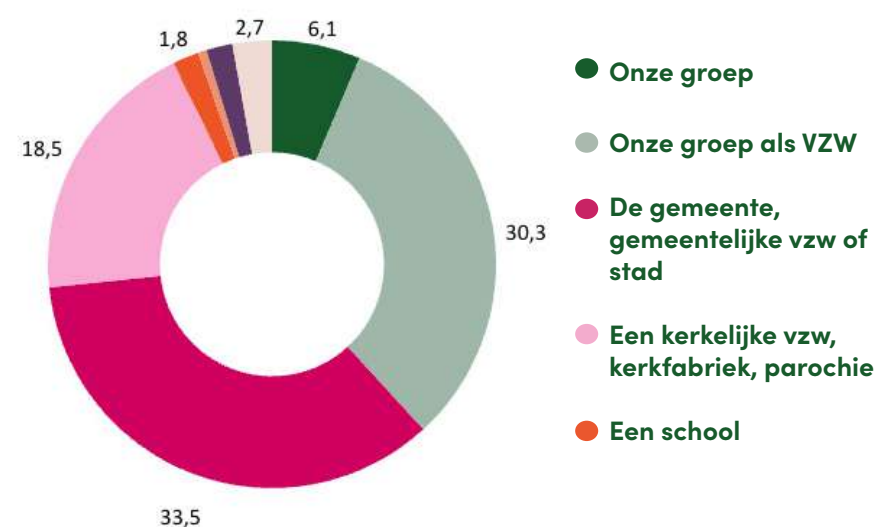
“ We hebben lang geen warm water gehad in de keuken. Afwassen en dergelijk was dus zeer moeilijk. sinds kort heeft de gemeente hier een boiler geplaatst. We verwarmen het grootste deel met elektrische vuurtjes, wat het zeer moeilijk maakt op de lokalen verwarmd te krijgen (om nog maar te zwijgen van de energie-efficiëntie ervan) We hebben ook nog steeds geen overeenkomst met de gemeente. Voorlopig vertrouwen we er gewoon op dat ze ons niet zullen buiten sjotten. ”

2.6. Eigenaarschap en beheer van lokalen en terrein

In de 2022 vragenlijst werden er verschillende vragen opgenomen die ons informeren over de mate van eigenaarschap en de controle die de groep over de lokalen heeft. In de 2009 komen er ook enkele vragen terug die daarnaar polsen. De hypothese is dat een lokaal dat eigendom is van de groep of in eigen beheer wordt gebruikt, kan bijdragen tot de tevredenheid over de lokalen. De groep voelt zich verantwoordelijk, heeft meer bewegingsruimte om het lokaal in te richten en te gebruiken zoals de leden van de groep het zelf inschatten.

Een eerste vraag gaat over eigenaarschap van de lokalen. In de figuur hieronder zien we dat 6,1% aangeeft dat de groep zelf de eigenaar is. We maken hier eenzelfde opmerking als in het 2010 rapport over de Vlaamse jeugdbewegingen (dat er kwam op basis van de 2009-bevraging). Eigenlijk kan de groep as such geen eigenaar zijn. Wellicht bedoelen ze dat het de vzw structuur die gelinkt is aan de groep, het lokaal of de lokalen in eigendom heeft. 30,3% benoemt het als dusdanig. Kortom, ongeveer voor 36% van de groepen geldt dat de vzw het eigenaarschap van de lokalen in handen heeft. Een derde van lokalen is dus in eigendom van de wettelijke structuur van de groep. Ook in 2009 werd deze vraag gesteld. De percentages in 2009 verschillen van deze in 2022 maar niet zo opvallend veel.

Figuur 15: verdeling groepen naargelang eigenaarschap

We lezen in bovenstaande tabel ook dat voor 33,5% van de groepen de gemeente of een gemeentelijke vzw de eigenaar is van de lokalen. Voor 18,5% van de groepen geldt dat de parochie, een kerkelijke vzw of een parochiale vzw de eigenaar is. Ook deze cijfers komen min of meer overeen met de data uit 2009, net als de kleinere cijfers die een school, een particulier persoon of nog een andere entiteit als eigenaar aanwijzen.

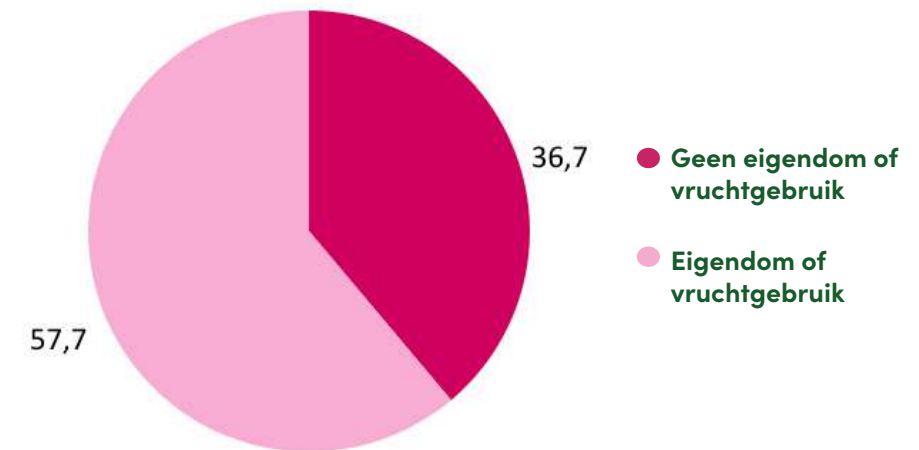

“ Momenteel hebben we een mondelinge overeenkomst, een schriftelijke wordt opgesteld. We gaan proberen om een gebruiksovereenkomst op te stellen en deze te laten goedkeuren door de eigenaar van onze lokalen (de school), als dit niet lukt, gaan we een huurovereenkomst opstellen. ”

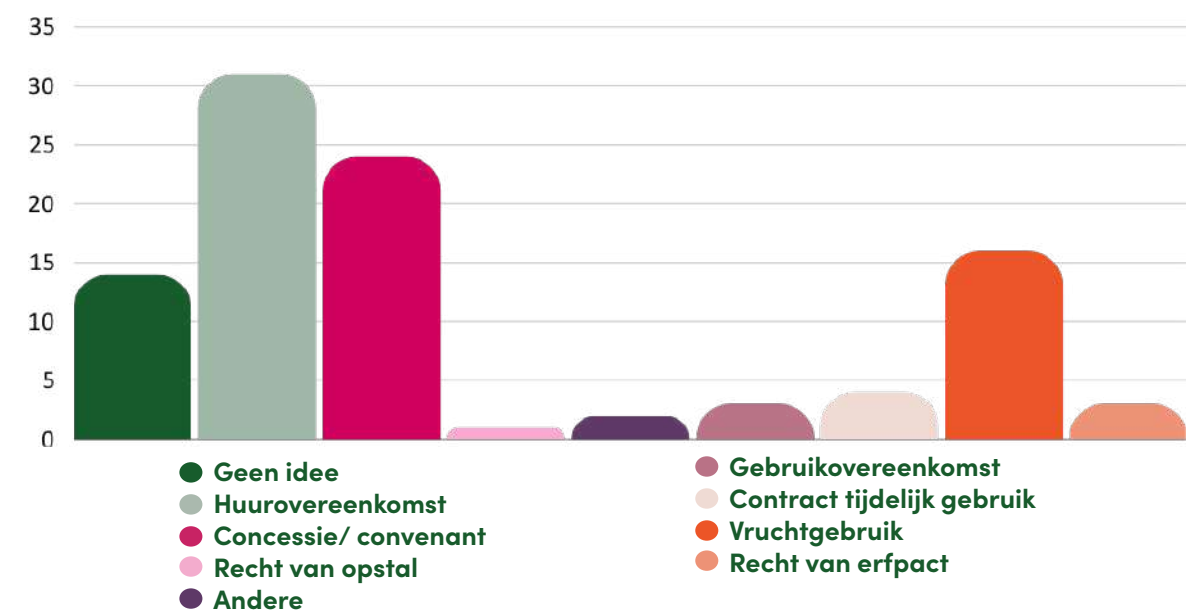
Naast de vraag naar het eigenaarschap, bevat de vragenlijst ook een vraag over het type overeenkomst die er al dan niet is met derden, in het geval dus dat de eigen vzw van de groep geen eigenaar is. Is er om te beginnen een overeenkomst met een derde in verband met het eigenaarschap/vruchtgebruik of de huur van de lokalen? Voor 57,7% van de groepen is er effectief sprake van een overeenkomst. Voor 36,7 is die er niet. Er is in deze gevallen dan wellicht ook geen duidelijk kader voor gebruik van lokalen en voor de duur en de continuïteit van dit gebruik.

Figuur 16: verdeling groepen naargelang de aanwezigheid van overeenkomst met een derde

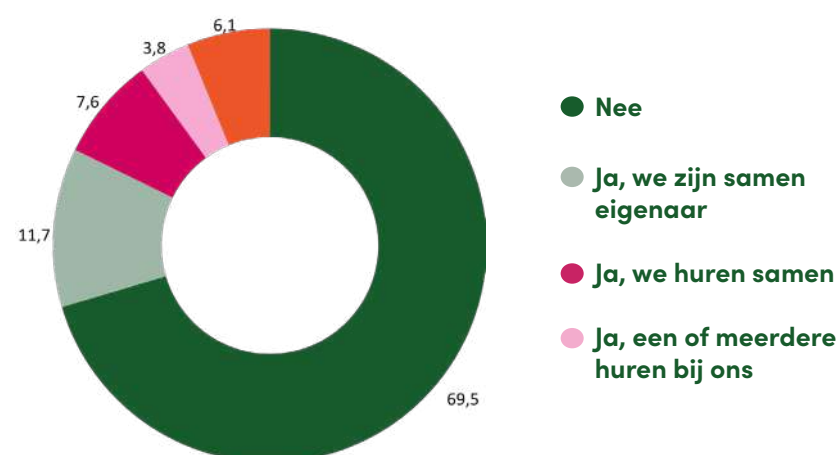
Als er sprake is van een overeenkomst, dan geeft twee derde of 63,9% van deze groepen aan met een schriftelijke overeenkomst te werken. 10,3% werkt op basis van een mondelinge overeenkomst en een kwart heeft geen idee welk type overeenkomst aan de basis ligt van de samenwerking met eigenaar. Als we kijken naar het type van schriftelijk overeenkomst dat de groepen aanstippen, dan zien we dat de gebruiks- en huurovereenkomst er bovenuit springen. 16% duidt het 'recht van erfpacht' aan als type overeenkomst dat ze schriftelijk opstelden. Ook in 2009 komt deze vraag aan bod. We zien in de 2009 resultaten wel fluctuaties maar geen opvallende verschillen met de resultaten uit 2022.

Figuur 17: verdeling groepen naargelang type schriftelijke overeenkomst

Een laatste vraag die met 'eigenaarschap' te maken heeft gaat over het exclusief eigenaarschap van de lokalen. In onderstaande figuur zien we dat ongeveer 70% van de groepen aangeeft de enige eigenaar te zijn van de lokalen. De andere groepen delen op één of andere manier het eigenaarschap of de huur van lokalen. Dit maakt mogelijk een verschil in de tevredenheid over de lokalen. De inrichting van de lokalen moet wellicht in samenspraak gebeuren, net als het onderhoud en het initiatief tot verbeteringen en mogelijke verbouwingen. Misschien leidt een gedeelde verantwoordelijkheid ook tot minder verantwoordelijkheidszin?

Figuur 18: verdeling groepen naargelang mate van exclusiviteit gebruik lokalen

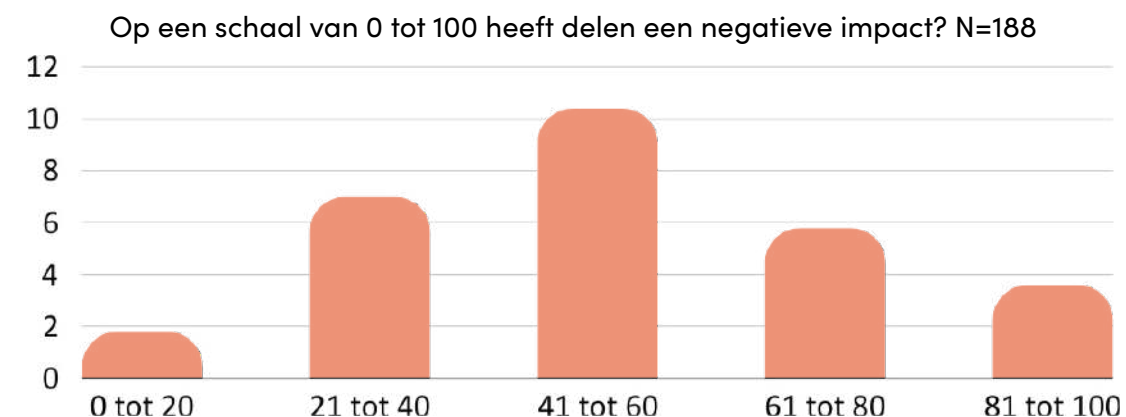
Met wie delen ze eigenaarschap lokalen? Het grootste aandeel van groepen of 14,7% geeft aan dat ze het eigenaarschap van lokaal delen met een andere jeugdbeweging. Kleinere aandelen vermelden een gedeeld eigenaarschap met andere afdeling van andere groep, met een parochie, sport- of hobbyclub of met een school. In de onderstaande figuur lezen we dat dit gedeeld eigenaarschap niet persé als negatief wordt ervaren. In ongeveer 10% van de gevallen is dat wél zo. Dit aandeel geeft aan dat het niet exclusief aanspraak kunnen maken op de lokalen een negatieve impact heeft op de werking en de activiteiten.

Als het erg regent willen we ook graag een lokaal waar alle kinderen samen in kunnen en waar we daar spelletjes in kunnen spelen. We hebben 1 grote zaal maar die moeten we delen met een andere KSA.

Tabel 7: percentage positieve antwoorden op vraag met wie ze lokalen delen

ANDERE AFDELING EIGEN GROEP	4,7%
ANDERE BEWEGING(EN)	14,7%
PAROCHIE VZW	5,5%
SPORT OF HOBBYCLUB	5,3%
SCHOLEN	2,4%
ANDERE	6,4%

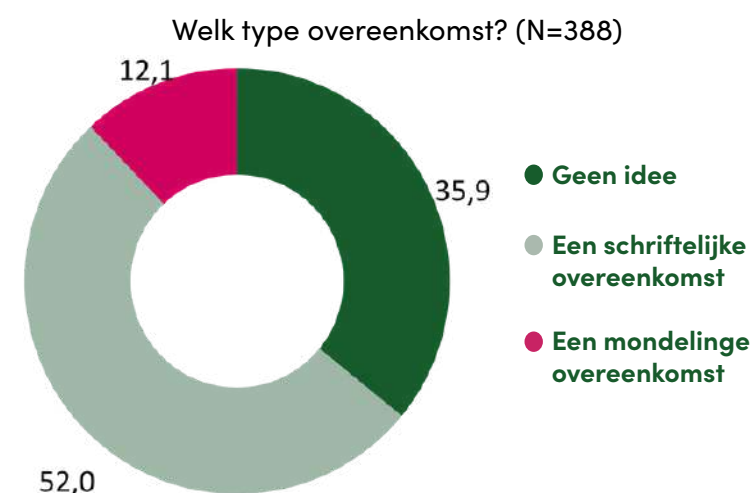
Figuur 19: verdeling groepen naargelang mate van negatieve impact delen lokalen

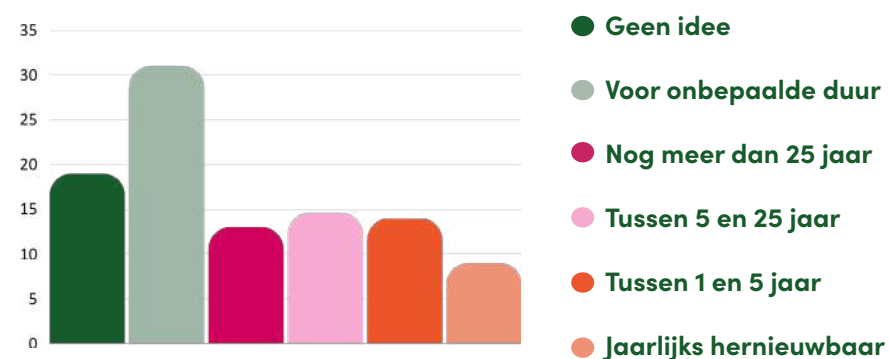
2.7. Beheer van lokalen en financiële plaatje

De vragenlijst brengt naast het eigenaarschap ook de organisatie van het beheer van de lokalen in kaart. 37,8% van de groepen vermeldt dat ze een beheersovereenkomst hebben met een derde. Als we kijken over welk type van overeenkomst het gaat dan geeft de helft daarvan aan te werken met een schriftelijke overeenkomst, een minderheid werkt op basis van mondelinge afspraken en nog een ander deel weet eigenlijk niet goed welke de contractuele basis is voor het gebruik en beheer van de lokalen. Voor een grote groep biedt de duur van de beheersovereenkomst nog een lange periode van zekerheid. Meer dan 40% geeft aan dat de duur nog langer dan 25 jaar is of zelfs van onbepaalde duur. Voor een kleine minderheid geldt een overeenkomst die jaarlijks moet worden hernieuwd. Voor iets minder dan 30% ligt de duur tussen de 1 en 25 jaar.

Figuur 20: verdeling groepen naargelang type overeenkomst

Figuur 21: verdeling van groepen naargelang duur van de overeenkomst

Continuïteit van het gebruik wordt in het advies van Vlaamse Jeugdraad naar aanleiding van de resultaten van groot lokalenonderzoek als belangrijk naar voor geschoven. "Voor heel wat jeugdverenigingen is de zekerheid om nog vele jaren een eigen jeugdlokaal te hebben een bestaansvoorwaarde. Verenigingen moeten zeker zijn dat ze het lokaal lang genoeg kunnen blijven gebruiken, zodat zowel de huidige als volgende generatie leiding of bestuursleden zich kunnen focussen op hun kerntaak: jeugdwerk organiseren! Een jeugdvereniging is veel meer dan een fabriek die allerlei activiteiten produceert. Het is een open huis dat kinderen en jongeren een stukje thuis tussen leeftijdgenoten wil aanbieden. Een jeugdlokaal dat op eender welk moment toegankelijk is, met zijn eigen sfeer, is onontbeerlijk om dat eigen nest te bieden.¹⁶"

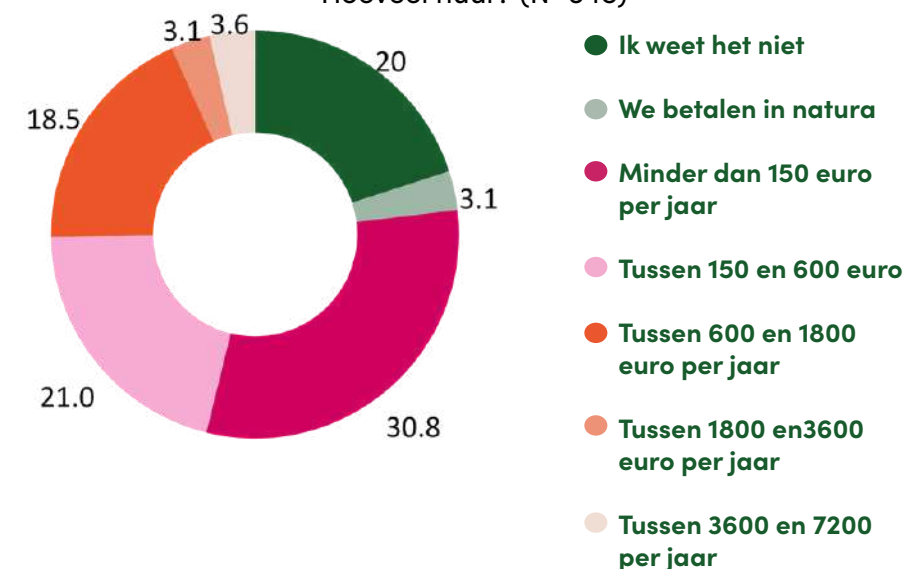
We hebben geen zekerheid of we kunnen blijven omdat de grond waar onze lokalen op staan van de kerkfabriek is.

30% van de groepen geeft aan huur te betalen voor het gebruik van de lokalen. De huurprijzen verschillen van groep tot groep. Een kwart betaalt meer dan 1800 euro per jaar. Meer dan de helft betaalt minder dan 600 euro. Een kleine minderheid betaalt in nature. 20% weet niet hoeveel huur de groep betaalt. 30% geeft aan dat ze de lokalen zelf aan andere groepen verhuren. 45% van de groepen vertelt dat ze wel zouden willen verhuren maar dat ze daarvoor geen toestemming hebben.

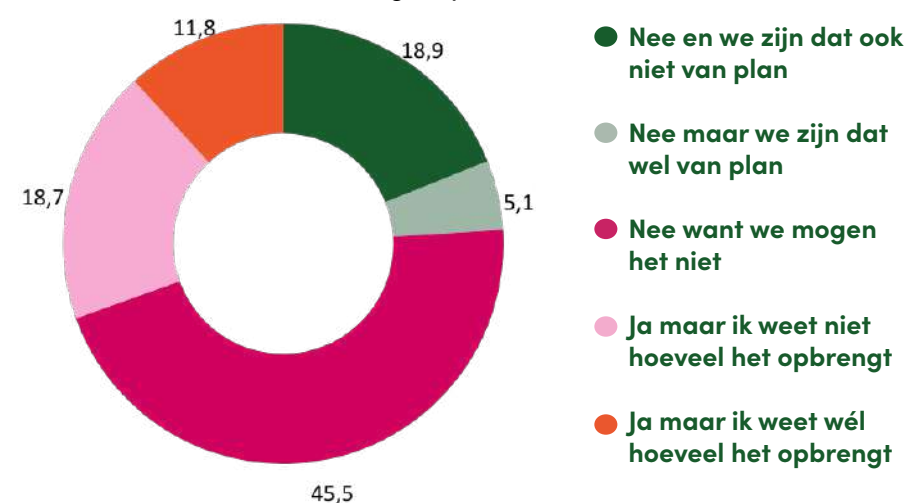
We mogen in de wintermaanden een extra zaal van de parochie gebruiken. Echter zou het fijn zijn moesten we dit lokaal heel het jaar door hebben, door slecht contact tussen groepsleiding van vroeger en parochie zijn we dit recht van heel het jaar gebruiken kwijt + parochie die deze zaal ook als winst ziet in de zomer voor verhuur voor communiefeesten en dergelijke.

¹⁶ Jeugdraad (29 maart 2023), Advies 2304, Advies lokale jeugdinfrastructuur, Brussel: Vlaamse Jeugdraad, p. 22

Hoeveel huur? (N=645)

Verhuurt de groep de lokalen? (N=645)

We zien een meerwaarde in het bieden van de mogelijkheid aan groepen om hun lokalen te verhuren. Het kan voor inkomsten zorgen, daarnaast kan het ontvangen van andere groepen in de lokalen de sociale cohesie in de buurt en het eigen netwerk van contacten versterken.

2.8. Context: eigen netwerk en (lokale) politieke context

In onderstaande tabel zien we 8 stellingen. 4 daarvan gaan over het netwerk van contacten van de groep. Ze vertellen ons iets over de draag- of slagkracht van de groep. De andere 4 stellingen vertellen ons iets over de politieke context waarin de groepen functioneren. Net zoals bij de eerdere stellingen over de infrastructuur die we eerder bespraken neemt de vragenlijst 5 antwoordcategorieën op gaande van helemaal niet-akkoord tot helemaal akkoord. De percentages in de onderstaande geven het aandeel groepen aan dat niet akkoord is met de stellingen. We rangschikken de stellingen naargelang het percentage dat de stelling onderschrijft. Bijna 80% van de groepen gaat niet akkoord met de stelling dat het moeilijk is voor de groep om budget te vinden. Dat is goed nieuws. We lezen in onderstaande tabel daarentegen een grote mate van ontevredenheid over het lokalenbeleid. Meer dan 60% van de groepen is niet akkoord met de stellingen dat de gemeente een goed functionerend lokalenbeleid heeft en dat de burgemeester of schepenaars daar oog voor heeft. Over het functioneren van de lokale jeugddienst lezen we meer tevredenheid en ook wat betreft de eerlijke verdeling van budgetten in de stad is meer dan de helft van de groepen tevreden.

Tabel 8: percentages groepen dat niet akkoord is met de stellingen

HET KOST ONS VEEL MOEITE OM BUDGET BIJEEN TE KRIJGEN	76,3%	N=575
GOED FUNCTIONEREND LOKALENBELEID	64,6%	N=574
BURGEMEESTER EN SCHEPEN ONDERSTEUNEN/ HEBBEN OOG VOOR EEN LOKALENBELEID	63,4%	N=567
GEMEENTE EN STAD VERDELEN BUDGET OP EERLIJKE MANIER	42,7%	N=574
ONZE GROEP HEEFT GOEDEN CONTACTEN MET EIDENAAR LOKALEN	29,2%	N=566
GEMEENTE OF STAD HEEFT GOED FUNCTIONERENDE JEUGDDIENST	24,0%	N=574
WE KENNEN DE JUISTE PERSONEN	21,4%	N=575
ONZE GROEP IS GOED VERTEGENWOORDIGD IN OVERLEGORGANEN	20,8%	N=574

Tabel 8 leert ons tenslotte dat het netwerk van de meeste groepen goed is uitgebouwd. Ongeveer 80% zegt de juiste mensen te kennen in de lokale context of omgekeerd 20% is het niet eens met die stelling. Ook de relaties met de eigenaar van de lokalen is voor een grote meerderheid niet problematisch. De meeste groepen zeggen goed te zijn vertegenwoordigd in lokale overlegorganen en geven, zoals we eerder vermeldden, aan niet écht veel moeite te ondervinden om budget bijeen te krijgen.

De toestand van ons lokaal is optimaal. Enkel zitten wij meer met het gevoel van niet gehoord te worden binnen ons gemeentebestuur (en ook binnen de jeugddienst en vooral bij onze schepenaars van Cultuur, Jeugd, Sport en Onderwijs). De concrete werking van een jeugdvereniging is niet gekend bij onze schepenaars en heeft totaal geen zicht op hoe wij functioneren en wat wij precies doen. Onze vereniging en onze VZW leeft op dit moment in uiterst onzekere tijden met betrekking tot de verbouwingen in onze buurt door het gemeentebestuur, en voornamelijk omdat er bij elke verbouwing tegenwoordig geld te rapen moet worden (de zogenoemde 'residentiële doeleinden'). Zéér jammer dat er weinig wordt omgekeken naar jeugd in onze gemeente.

2.9. Besluit: veel ontevredenheid over staat, isolatie, duurzaamheid en bescherming tegen vandalisme, geen opvallende verbeteringen ten aanzien van 2009

De frequentietabellen die de verdeling van de groepen over de antwoordcategorieën aangeven, bieden ons als het ware een foto van de lokaleninfrastructuur van de Vlaamse en Brusselse jeugdbewegingen. Sommige aspecten van de lokalen worden door de groepen als meer problematisch ervaren dan anderen. In onderstaande tabel zien we een rangschikking. De percentages geven het aandeel groepen weer die niet akkoord gaan met stelling. De stellingen kwamen al eerder aan bod, maar we hernemen ze hier in vergelijkend perspectief.

Ons lokaal is in zeer slechte staat en is 1 ruimte van zo een 70 vierkante meter. Wij hebben vier groepen en dit is dus veel te weinig plek. Het is ook heel onveilig. Er staan gaten in de muur waardoor je naar buiten kan kijken en het plafond hangt door. Gelukkig zijn we in overleg met de gemeente om een nieuwe lokaal te bouwen.

We zien dat de stellingen over eigenaarschap, over de bereikbaarheid en de groene omgeving rond de lokalen vrij goed scoren. Minder dan 20% van de groepen gaat niet akkoord met deze stellingen. Verder zien we in de tabel dat de stellingen over ruimte om te spelen, over basisvoorzieningen en basisveiligheid iets minder goed scoren. Minder dan de helft heeft hier klachten over. Veel erger is het gesteld met de resultaten op de stellingen over duurzaamheid, isolatie en de staat van de lokalen. Daarover heeft meer dan de helft van de groepen klachten. We hernemen de tabel 4 maar stellen ze op een andere manier voor. De kleuren gaan van rood tot groen en de kleurschakeringen geven het niveau van ontevreden aan. De stellingen staan gerangschikt volgens de mate van ontevredenheid die we lezen in de antwoorden van de groepen op de 2022-vragenlijst.

Op dit ogenblik hebben we serieuze lekken in ons dak en onze beheerraad en wij kunnen het niet betalen om dit te vervangen. Met de subsidies die we zouden krijgen zou het net lukken, maar zouden we onze elektriciteit, gas en water voor dit en volgend jaar niet kunnen betalen. We spelen bijna niet meer binnen omdat het er even koud is als buiten omdat het meerdere dagen duurt als we een warm lokaal willen. De stad geeft aan te willen onderzoeken om nog te investeren als er meerdere gebruikers komen (in de week).

Tabel 9: percentage groepen dat niet akkoord is met de onderstaande stellingen

ER ZIJN VOLDOENDE MAATREGELEN TEGEN INBRAAK EN VANDALISME	63,9%
GOED GEISOLEERD	58,2%
SPAARZAAM MET WATER EN ENERGIE	57,2%
TOEGANKELIJK VOOR ROLSTOELGEBRUIKERS	56,4%
RAMEN EN DEUREN IN GOEDE STAAT	55,3%
ER IS VOLDOENDE RUIMTE OM MATERIALEN OP TE BERGEN	54,7%
DAK, MUREN EN VLOER IN GOEDE STAAT	54%
RUIMTE GENOEG IN VERHOUDING TOT AANTAL LEDEN	48,9%
TOILETTEN HYGIENISCH	48,9%
LOKALEN VOLDOENDE WARM IN WINTER	44,7%
WARM WATER BESCHIKBAAR	38,4%
VOLDOENDE SPEELRUIMTE	37,7%
GOEDE BRANDVEILIGHEID	34,3%
VOLDOENDE TOILETTEN	31,9%
ELECTRICITEIT IS VEILIG	31,8%
GROEP HEEFT ALTIJD TOEGANG ZONDER TOESTEMMING TE MOETEN VRAGEN	30,2%
TERREIN GESCHIKT VOOR EEN DIVERSITEIT AAN SPEL	30,1%
ER IS VOLDOENDE RUIMTE OM VEILIG TE KUNNEN SPELEN	20,1%
GROEP KAN LOKALEN INRICHTEN ZOALS DIE DAT ZELF WILT	16,7%
LOKALEN VEILIG TE BEREIKEN TE VOET OF MET FIETS	14,9%
IS OP WANDELAFSTAND VAN BOS, PARK, WEIDE	14,1%
GROEP KAN ONBEPERKT BESCHIKKEN OVER LOKAAL	12,7%

Een aantal van bovenstaande stellingen werden ook opgenomen in de 2009-vragenlijst. Wanneer we de uitkomsten van 2009 en 2022 vergelijken, zien we eigenlijk weinig verbetering (tabel 10)¹⁷. We zien eigenlijk alleen maar een verbetering voor de toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers en de staat van het dak, muren, vloeren. Voor de meeste stellingen zien we geen verschil tussen 2009 en 2022. De ruimte van de lokalen in vergelijking tot de grootte van de groep ging er zelfs op achteruit, als ook de capaciteit van de ruimte voor een veilig spel. Het gebrek aan verbetering qua kwaliteit en capaciteit van de lokalen en terreinen is des te opvallender omdat het om een periode van meer dan 10 jaar gaat. In deze periode veranderden zoals we eerder aangaven zowel de verwachtingen van de jongeren, van de ouders en in de samenleving.

¹⁷ We bespreken het verschil tussen 2009 en 2022 op basis van berekeningen gedaan door Hans Vermeersch. Hij presenteerde deze op de inspiratiedag over jeugdinfrastructuur op 24 maart 2023.

Tabel 10: vergelijking resultaten 2009 en 2022

ER ZIJN VOLDOENDE MAATREGELEN TEGEN INBRAAK EN VANDALISME

GOED GEISOLEERD

SPAARZAAM MET WATER EN ENERGIE

TOEGANKELIJK VOOR ROLSTOELGEBRUIKERS

ER IS VOLDOENDE RUIMTE OM MATERIALEN OP TE BERGEN

LOKALEN ZIJN RUIM GENOEG IN VERHOUDING TOT AANTAL LEDEN

TOILETTEN HYGIENISCH

GOEDE BRANDVEILIGHEID

VOLDOENDE TOILETTEN

ELECTRICITEIT IS VEILIG

GROEP HEEFT ALTIJD TOEGANG ZONDER TOESTEMMING TE MOETEN VRAGEN

ER IS VOLDOENDE RUIMTE OM VEILIG TE KUNNEN SPELEN

DAK, MUREN, VLOER IN GOEDE STAAT

Stabiel
Stabiel
Stabiel
Significante verbetering
Tendens tot verslechtering (net niet significant)
Significante verslechtering
Stabiel
Stabiel
Stabiel
Stabiel
Stabiel
Significante verslechtering
Significante verslechtering

Stijgende energiekosten maken initiatieven kwetsbaar¹⁸. Investerings voor energie-efficiëntie (isolatie, zuinige verwarming ...) en duurzaamheid (gebruik van materialen, asbestverwijdering ...) zijn cruciaal om kosten in de toekomst lager te kunnen houden én ook als jeugdbewegingen een steen bij te dragen aan ons klimaat. Lokale besturen zijn op zoek naar manieren om lokale groepen hierin te ondersteunen (met middelen, advies, scans, groepsaankopen ...) maar de vragen zijn groot.

Daarnaast staat jeugdinfrastuctuur nog voor andere uitdagingen. Zoals de strenger wordende regelgeving rond gebouwen. Of de evoluties in partnerschappen en historische overeenkomsten met de kerk waarbinnen evenredige en billijke kostenverdelingen gezocht moeten worden, ook voor broodnodige verbouwingen en energie-investeringen.

¹⁸ Jeugdraad (29 maart 2023), Advies 2304, Advies lokale jeugdinfrastuctuur, Brussel: Vlaamse Jeugd raad, p. 22

Het kost ongelofelijk veel moeite om onze 'barakken' te verwarmen tijdens de wintermaanden. We hebben blijvend last van ongedierte, zelfs als we hier stappen in ondernemen. Onze energiefactuur is vrij tot zeer hoog door de elektrische vuurtjes die we moeten gebruiken. Bij slecht weer is het onmogelijk om alle takken binnen te faciliteren, vooral in tijden van corona. Door de vrij tot zeer beperkte beveiliging van onze ramen en deuren zijn er al meerdere diefstallen voorgevallen. Dit zijn slechts enkele factoren die onze werking toch wel drastisch op de proef stellen.

3

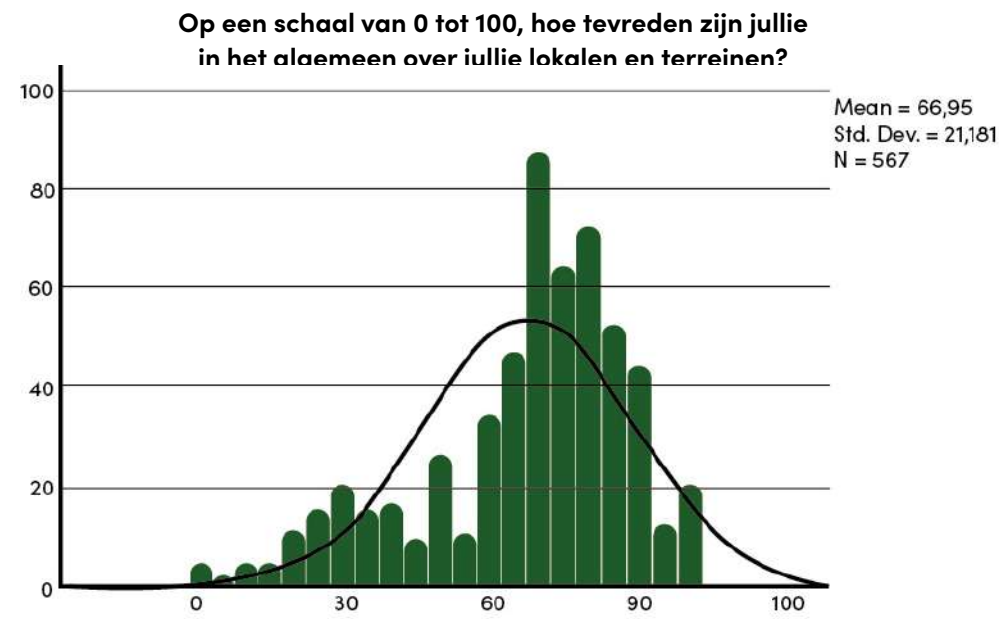
VERKLARINGSMODELLEN WELKE HEFBOMEN OM TEVREDENHEID TE VERSTERKEN? WELKE AANDACHTSPUNTEN?

3.1. De afhankelijk variabele: algemene tevredenheid over de lokalen

Misschien belangrijker nog dan een foto van de jeugdbewegingsinfrastructuur is het identificeren van een aantal hefbomen die het verschil kunnen uitmaken en kunnen bijdragen tot een betere infrastructuur. Wat is dat een betere infrastructuur? We vertrekken hiervoor eerst en vooral van de tevredenheid van de groepen zelf. Om hun tevredenheid uit te drukken, baseren ze zich op hun eigen criteria, normen en verwachtingen ten aanzien van de lokalen. Het gaat dus om een door hen subjectieve inschatting van de infrastructuur.

In de vragenlijst nemen we vier vragen naar tevredenheid op: tevredenheid in het algemeen, tevredenheid over de algemene staat van de lokalen, over de capaciteit van de lokalen en uiteindelijk over de energie-efficiëntie. We vragen de respondent om op deze vragen over tevredenheid te antwoorden met een score tussen 0 en 100. Hoe hoger de score hoe hoger de mate van tevredenheid. In de figuur hieronder zien we de frequentieverdeling

Figuur 22: verdeling van de groepen volgens de mate van tevredenheid

We beslissen om van deze variabelen ook binaire variabelen te maken, waarbij 0 tevredenheid uitdrukt en 1 ontevredenheid. We leggen de grens op 60. Vanaf 60 gaan we ervan uit dat er een tevredenheid heerst, onder 60 een ontevredenheid. We hadden ook kunnen kiezen om de grens te leggen op 50. Meer of minder dan gemiddeld. Maar naar ons inziens druk een score hoger dan 50 nog geen tevredenheid uit. Vanaf 60 kunnen we spreken over een matige tot sterke tevredenheid. In onderstaande tabel zien we de percentages die een score geven lager dan 60 en dus een matige tot sterke ontevredenheid uitdrukken. We zien dat het eigenlijk nog best meevalt met de (on)tevredenheid in het algemeen over de lokalen. 29,4% van de groepen geeft een score lager dan 60. Dit is anders voor de (on)tevredenheid over energie-efficiëntie van de lokalen bij de groepen. Over dit aspect is een meerderheid ontevreden. 66% geeft een score lager dan 60. Over de staat van de lokalen en de capaciteit van de lokalen is respectievelijk 40% en 43% ontevreden.

Tabel 11: percentage groepen dat ontevreden is

(ON)TEVREDENHEID IN ALGEMEEN	29,4%	N=578
(ON)TEVREDENHEID IVM STAAT VAN DE LOKALEN	40,2%	N=577
(ON)TEVREDENHEID OVER CAPACITEIT VAN DE LOKALEN	42,7%	N=578
(ON)TEVREDENHEID OVER ENERGIE EFFICIENTIE	66,1%	N=575

Wanneer we vergelijken tussen 2009 en 2022 zien we dat de gemiddelde tevredenheid 39 achteruit is gegaan¹⁹. In 2009 kwamen we uit op 3,90 en in 2022 op 3,24. We stellen dus een achteruitgang vast qua tevredenheid. Dit verschil is significant, opvallend en wijst eigenlijk indirect op de afwezigheid van een structureel lokalenbeleid.

Tabel 12: verschil in gemiddelde tevredenheid 2009 en 2022

2009	2022
144 GROEPEN	587 GROEPEN
Gemiddelde tevredenheid lokalen 3.90/5	Gemiddelde tevredenheid lokalen 3.24/5

We zullen in het vervolg van onze analyses vooral werken met de variabele “algemene (on)tevredenheid”. We willen vooral begrijpen welke factoren het verschil tussen tevreden en ontevreden kunnen duiden. We mobiliseren hiertoe onze zeven verklaringmodellen die we eerder in het rapport bespreken. Deze modellen gaan van het belang van de locatie van de groep over de mate van eigenaarschap en de draagkracht van de groep tot de concrete staat van de lokalen en de politieke context waarbinnen een groep functioneert.

We verkennen de samenhang tussen de afhankelijk variabele over (on)tevredenheid met de onafhankelijke variabelen die uiting geven aan de zeven verklaringmodellen. We verkennen deze relaties aan de hand van eenvoudige bivariate analyses. We gebruiken hiervoor een X^2 toets die toelaat na te gaan of twee variabelen al dan niet samenhangen. De uitkomst op de test geeft het verschil aan tussen de geobserveerde frequenties in de cellen enerzijds en de frequent onder de hypothese dat er geen samenhang is anderzijds²⁰. Als dit verschil groot genoeg is om de speling van het toeval uit te sluiten dan wijst dit op een significante samenhang tussen beide variabelen. Of dit al dan niet het geval is kunnen we netjes aflezen in de output die SPSS ons geeft. Samenvattend verrichten we een multivariate analyse (logistische regressieanalyse) om te na te gaan wat de relatieve ‘impact’ van de verschillende verklaringmodellen is, maar we komen hier nog op terug.

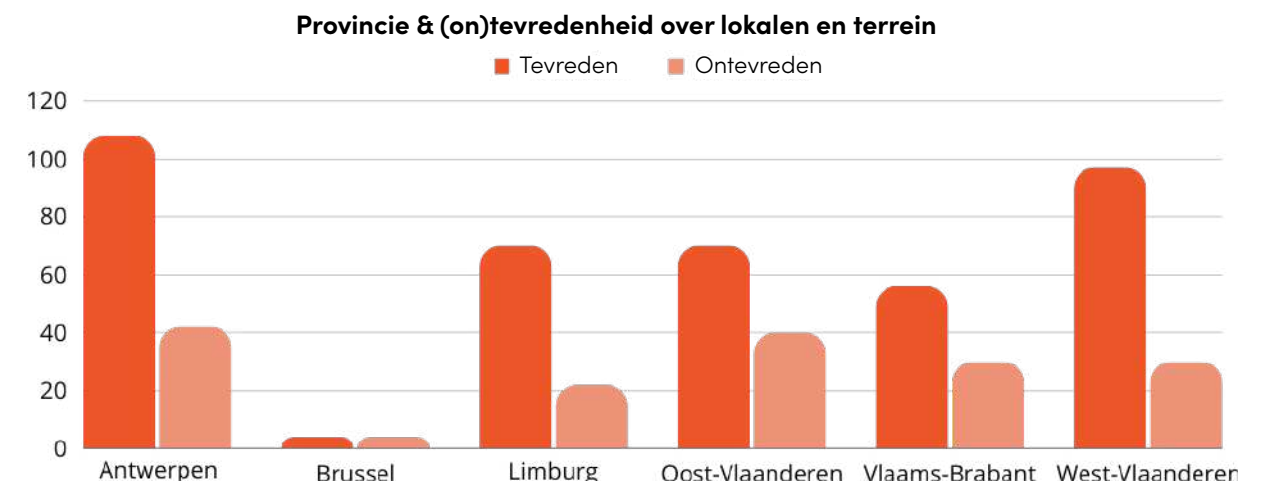
¹⁹ Volgens de berekeningen van Hans Vermeersch en zoals gepresenteerd op de inspiratiedag op 24 April 2023 is dit verschil statistisch significant.

²⁰ Pallant, Julie (2005), SPSS Survival Manual, 2th edition, a step by step guide to data analysis using SPSS (version 12), Berkshire: Open University Press

3.2. Eerste verklaringsmodel: het belang van de locatie van het lokaal?

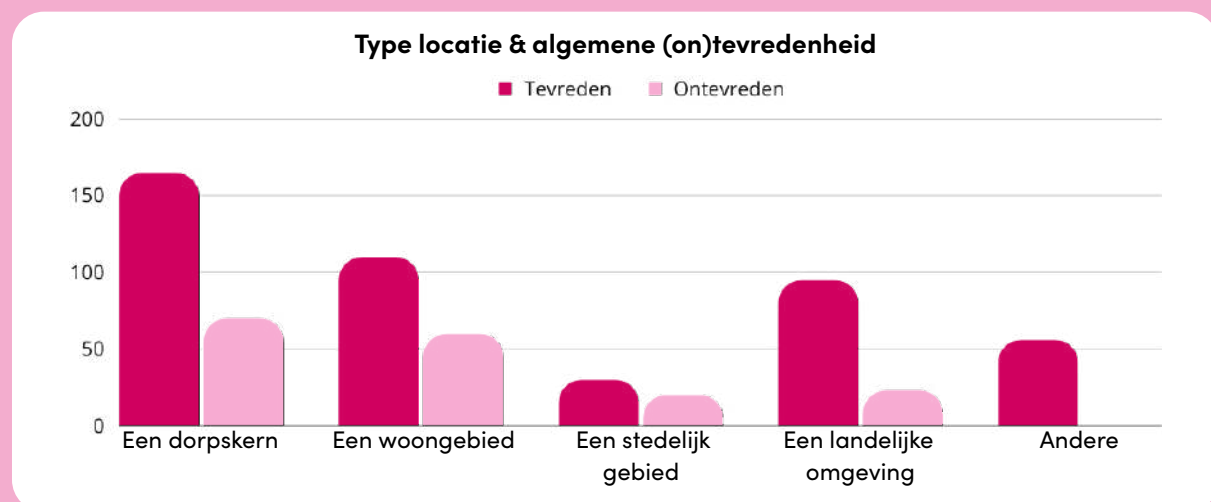
Een vraag die leeft bij de koepels is of er een verschil is waar te nemen tussen de provincies, maar ook tussen stad en platteland bijvoorbeeld. Wat betreft de provincie zien we geen significante samenhang met de (on)tevredenheid. Zoals je in de onderstaande figuur kan zien is de verdeling tussen tevreden en ontevreden niet zo erg verschillend naargelang de provincie. De uitkomst op de X^2 is dan ook niet groot genoeg om van een statistisch significant verband te kunnen spreken. Enkel in Brussel zien we een verdeling die er opvallend anders uitziet. Anders dan in de andere provincies is de verdeling tussen tevreden en ontevreden ongeveer gelijk. In de andere provincies zien we telkens een hoger aandeel tevreden dan ontevreden groepen. De concrete aantallen groepen in Brussel die aan het onderzoek deelnamen zijn evenwel te klein om de speling van toeval uit te sluiten. Dit resultaat geeft een hint voor vervolgonderzoek waarin er misschien van meer nabij wordt ingezoomd op de Brusselse context. Dit resultaat is des te belangrijker gezien het grote aandeel kinderen en jongeren in Brussel en de uitdagingen die er zijn op vlak van kansarmoede en diversiteit. Jeugdbewegingen met een goede infrastructuur kunnen in de grootstedelijke context een grote impact hebben op het leven en de kansen in het bijzonder voor jongeren en kinderen uit bevolkingsgroepen die met kwetsbare leefomstandigheden worden geconfronteerd.

Figuur 23: relatie tussen provincie en (on)tevredenheid

Het verschil tussen stad en platteland blijkt wél significant. In onderstaande tabel zie je de samenhang tussen de afhankelijke variabele en de variabele over verschillende types van locaties. De X^2 behaalt een score van 13,704, hetgeen significant is ($p=0,008$) op een niveau van $p<0,01$, rekening houdend met de aanwezigheid van 4 vrijheidsgraden. Als je met het blote oog kijkt naar de onderstaande tabel dan zie je een groot verschil in verdeling tussen tevreden en ontevreden tussen de categorieën “stedelijk gebied” en “landelijke omgeving”. In de eerste is het aandeel ontevredenheid relatief groot, terwijl deze in de landelijke categorie juist relatief klein is. De hypothese dat een stedelijke omgeving met een aantal extra uitdagingen heeft af te rekenen, blijkt te kloppen. We denken daarbij aan het gebrek aan ruimte in steden, de hoogte van de huurprijzen en het gebrek aan geschikte en ruime locaties voor bewegingen om een diversiteit aan spel te kunnen aanbieden. We vinden dit een belangrijke vaststelling en lezen er een oproep in om extra aandachtig te zijn voor de infrastructuur in stedelijke contexten, in het bijzonder omdat deze contexten kansen bieden voor jeugdbewegingen om een positieve en impactvolle rol te spelen in maatschappelijke uitdagingen rond kinderarmoede, diversiteit, migratie en polarisering bijvoorbeeld.

Figuur 24: relatie tussen type locatie en (on)tevredenheid

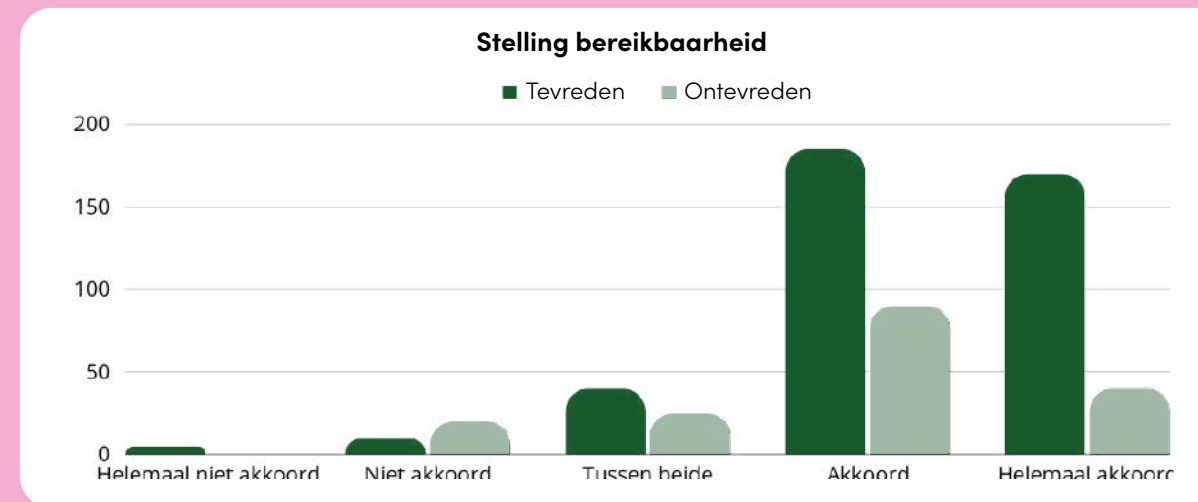

3.3. Verklaringsmodel twee: Stellingen over staat lokalen, isolatie en hygiëne, bereikbaarheid en toegankelijkheid

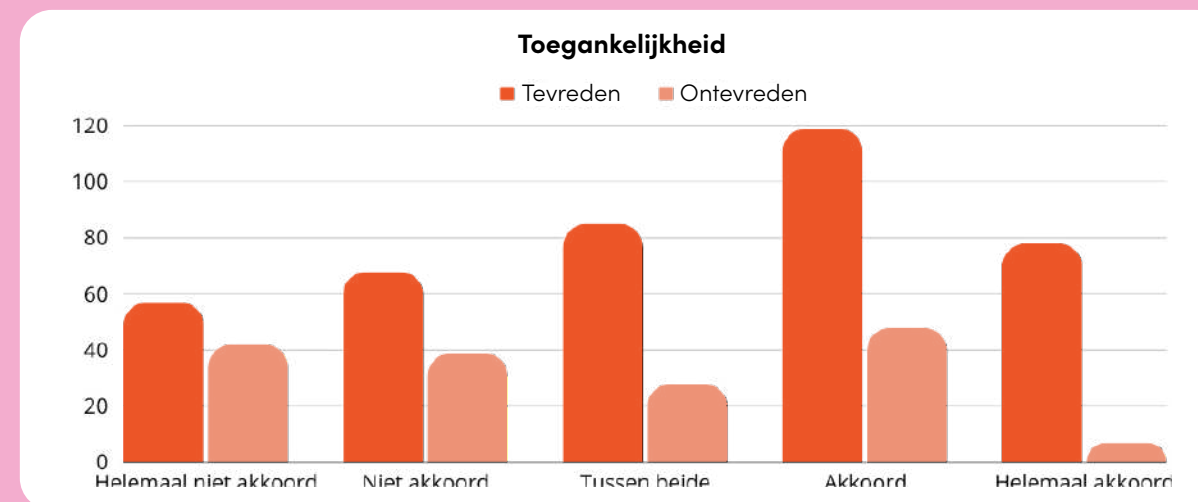
Zoals we eerder bespraken, nemen we in deze vragenlijst een reeks van meer dan 20 stellingen op die ons goed informeren over uiteenlopende aspecten van de lokalen en terreinen van de Vlaamse en Brusselse jeugdbewegingen. Op basis van een factoranalyse konden we als het ware verschillende clusters van stellingen observeren. We kwamen uit bij zes dimensies, waarvan we er hier drie bespreken in het licht van hun relatie met de algemene (on)tevredenheid die groepen uitdrukken: bereikbaarheid, toegankelijkheid en staat van lokalen, isolatie en hygiëne. We zijn ons ervan bewust dat de relaties tussen deze dimensies van de lokalen en terreinen enerzijds en tevredenheid anderzijds dicht aanleunt bij een cirkelredenering. We gaan er inderdaad vanuit en het lijkt ons ook logisch dat hoe hoger de scores zijn die de groepen op deze drie dimensies geven, hoe meer tevreden ze zullen zijn over lokalen en terreinen.

Het verbaast dan ook niet dat we in onderstaande figuren een positieve samenhang observeren tussen deze drie dimensies van de lokalen en terreinen enerzijds en de tevredenheid anderzijds. Een hogere score op bereikbaarheid, toegankelijkheid en ook op de staat, isolatie en de hygiëne van de lokalen en terreinen, komt overeen met een lager aandeel ontevreden groepen. Het zijn met andere woorden aspecten van de lokalen en terreinen die de groepen zelf aangeven als bepalende factoren voor hun tevredenheid. Het zijn ook factoren die de groepen op het terrein in Vlaanderen en Brussel aangeven als belangrijk voor een goed lokalenbeleid. Als we ons de cijfers herinneren die het aandeel aangeven van de lokalen en terreinen die op deze punten niet voldoende in orde zijn, dan kunnen we besluiten dat er veel werk aan de winkel is en dat de groepen heel sterk vragende partij zijn.

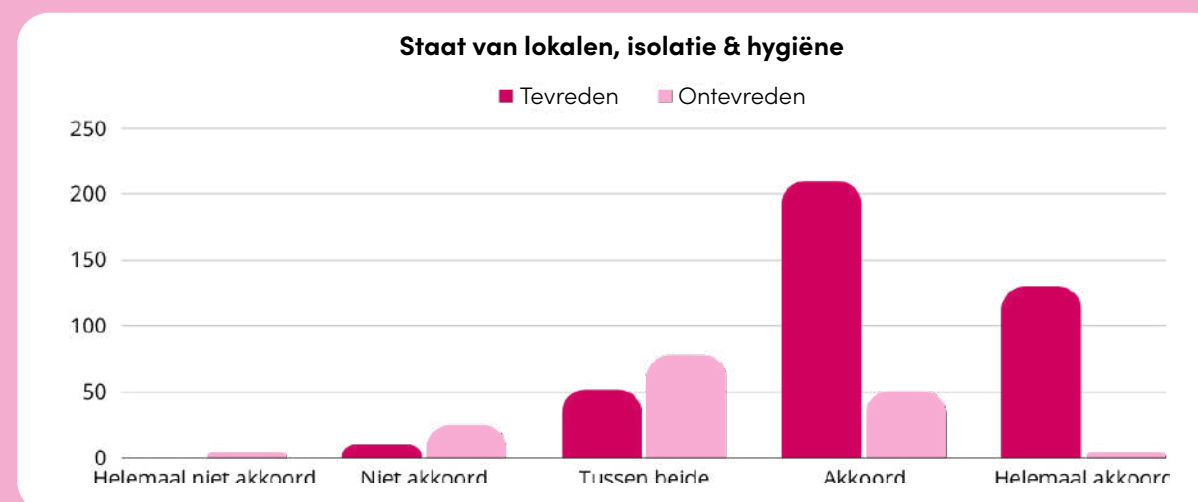
Figuur 33: relatie bereikbaarheid lokalen & (on)tevredenheid

Figuur 34: relatie toegankelijkheid van de lokalen & (on)tevredenheid

Figuur 35: relatie staat, isolatie, hygiëne & (on)tevredenheid

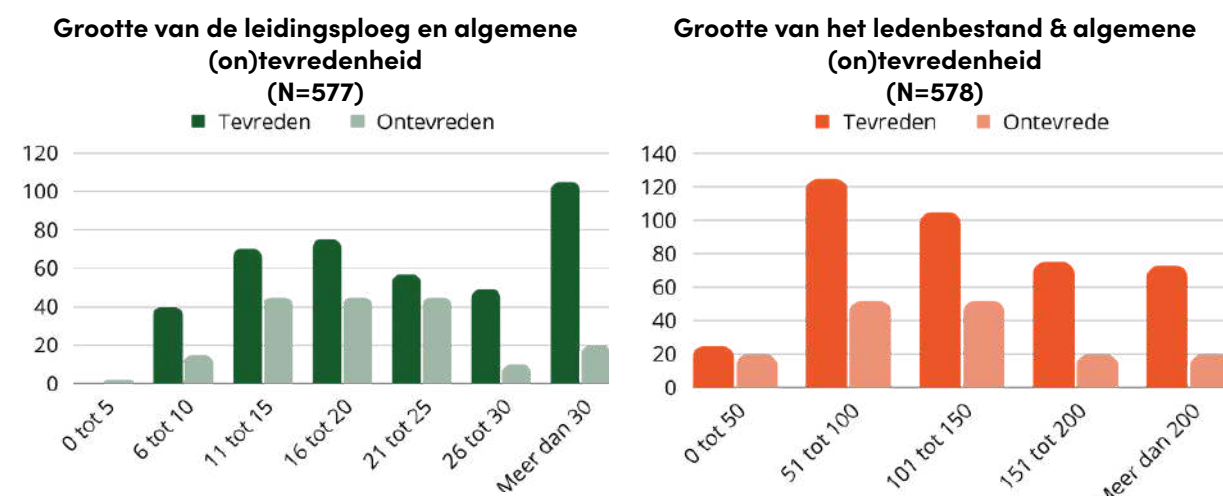
3.4. Verklaringsmodel drie: is een grote groep meer tevreden?

Een derde verklaringsmodel heeft te maken met de draagkracht van de groep. De hypothese is dat kleinere groepen met een kleinere leidingploeg minder draagkracht hebben en minder toegang hebben tot diverse hulpbronnen. Dit zou kunnen leiden tot minder goede infrastructuur en uiteindelijk tot meer ontevredenheid.

We vermelden hieronder zowel de relatie tussen de afhankelijke variabele enerzijds en respectievelijk de grootte van het ledenbestand en de leidingploeg anderzijds. We doen voor beide relaties de X^2 test. Beide resultaten zijn significant, maar de relatie tussen afhankelijke variabele en de grootte van leidingploeg is het sterkst van de twee. We komen voor deze samenhang uit op een X^2 van 30,662, dat is significant op een niveau van $p < 0,001$ (voor 6 vrijheidsgraden). De uitkomst op de X^2 -test voor relatie met grootte van ledenbestand is 10,143 en dit is significant op niveau van $p < 0,05$ (4 vrijheidsgraden)²¹.

Als we kijken naar de tabellen hieronder zien we dat vooral de grootste groepen in vergelijking met de andere categorieën minder ontevredenheid rapporteren. Voor de grootste groepen is het aandeel ontevreden ongeveer één vijfde in vergelijking met het aandeel tevreden, terwijl voor de kleinere groepen dit aandeel oploopt tot de helft. Dit resultaat wijst erop dat kleinere groepen minder tevreden zijn over hun infrastructuur. Een goed lokalenbeleid zou met dit verschil rekening kunnen houden en ook kleinere groepen die ze misschien minder in het vizier krijgen, toch beter kunnen ondersteunen voor de uitbouw van een meer kwalitatieve infrastructuur.

Figuur 25: relatie tussen de grootte van de groep en (on)tevredenheid

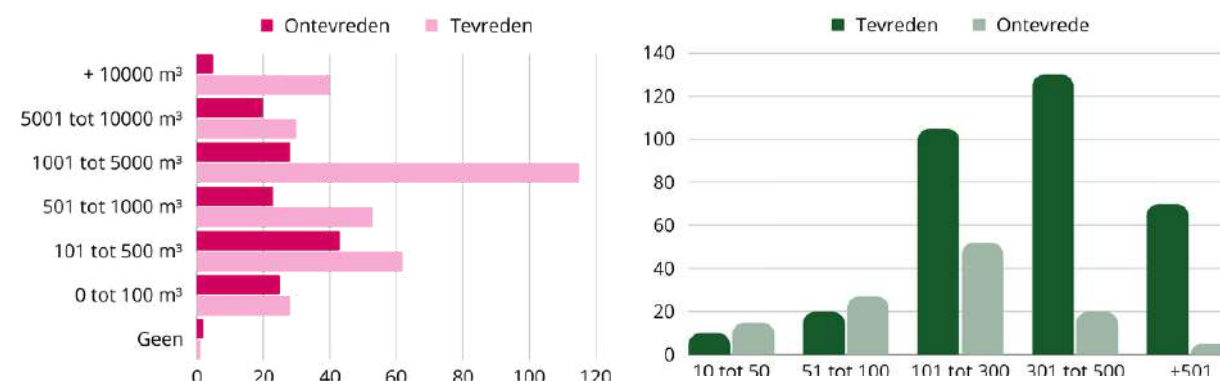

²¹ Als $p < 0,001$ betekent dit een sterkere samenhang dan wanneer $p < 0,05$. $p < 0,001$ laat een kleinere foutmarge toe in vergelijking met $p < 0,05$.

3.5. Verklaringsmodel vier: belang van de 'ruimte' voor een algemene tevredenheid onder groepen

Een vierde verklaringsmodel is opgebouwd rond de hypothese dat de grootte van de ruimte een 'impact' heeft op de tevredenheid. De veronderstelling is dat hoe groter de lokalen en het terrein errond hoe beter de appreciatie van de infrastructuur. Dat blijkt ook te kloppen. We zien binnen de categorieën die de aanwezigheid van een groter terrein aanduiden, ook grotere aandelen groepen die een score hoger dan 60 toekennen op de vraag naar tevredenheid. Bij de groepen met de kleinste terreinen zien we ook de hoogste aandelen ontevredenheid. De X^2 test bevestigt dat deze resultaten ook statistisch significant zijn. X^2 is 21,669 en is statistisch significant op een niveau $p < 0,01$ (6 vrijheidsgraden). De verschillen vallen nog iets meer op wanneer we kijken naar de grootte van het lokaal. Het aandeel ontevreden groepen is opvallend kleiner in de categorieën met de grootste lokalen. X^2 is hier 55,391 en significant op een niveau van $p < 0,001$ (4 vrijheidsgraden).

Figuur 26: relatie tussen de grootte van terrein en lokaal & (on)tevredenheid

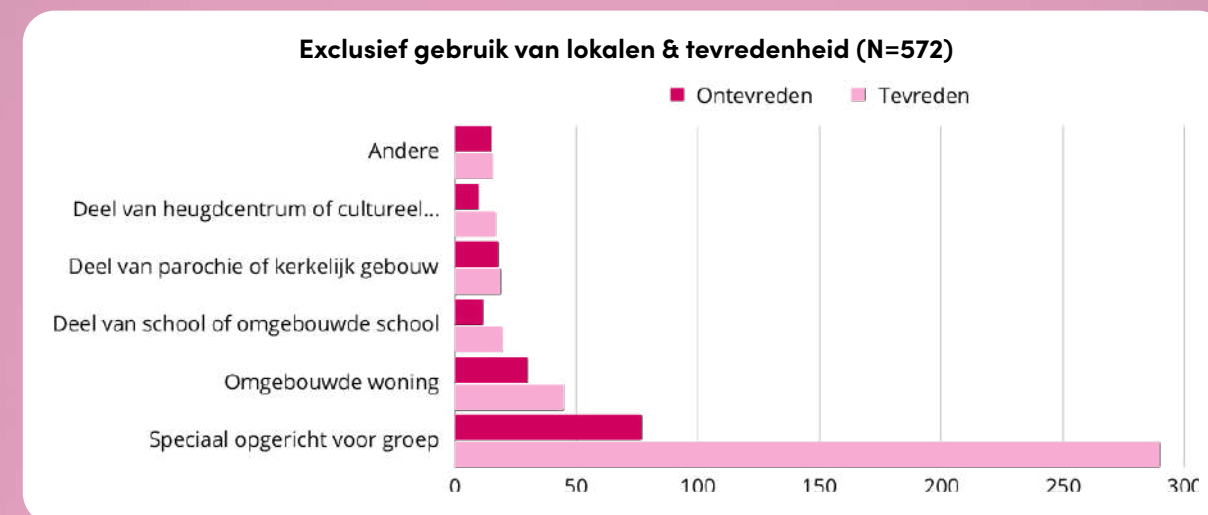
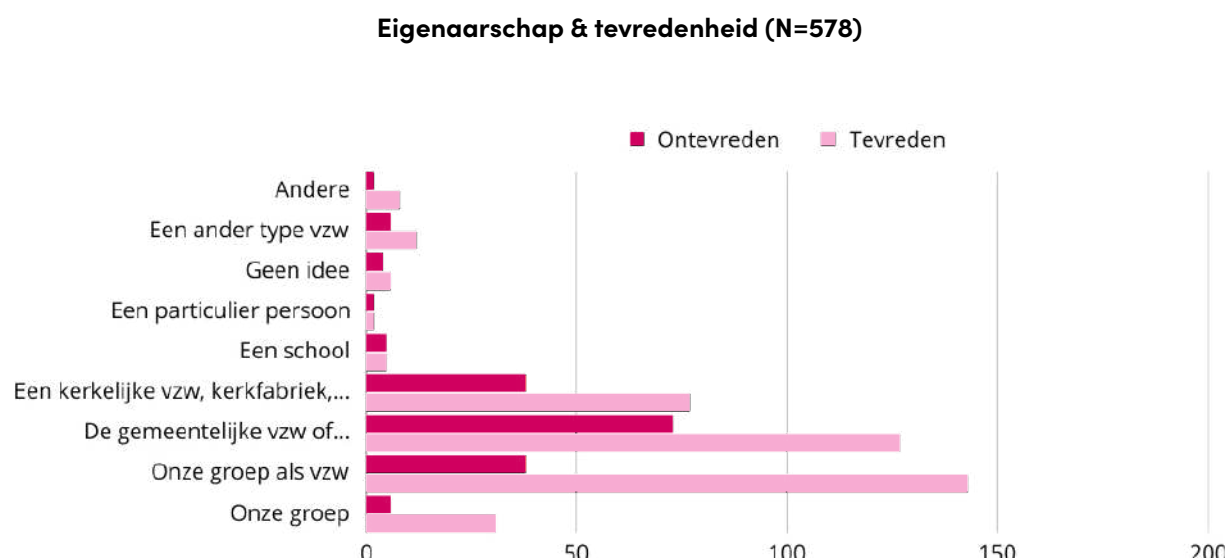
Deze resultaten geven aan dat ruimte op zich belangrijk is voor groepen om tevreden te zijn over de infrastructuur. Ook de relaties tussen de afhankelijke variabele en de stellingen die gaan over voldoende ruimte in verhouding tot de grootte van de groep en over de geschiktheid van de ruimte voor een divers en veilig spel, scoren statistisch significant op de X^2 -test. We herhalen dat een factoranalyse uitwijst dat de stellingen over ruimte mogen worden samengenomen (zie boven). Wanneer we kijken naar de samenhang tussen deze geaggregeerde variabele en de afhankelijk variabele dan zien we een X^2 score die gelijk is aan 90,939 en significant is op een niveau van $p < 0,001$ (met drie graden van vrijheid). Kortom, inspelen om voldoende en geschikte ruimte te creëren is een belangrijke factor om de infrastructuur van jeugdbewegingen te verbeteren.

3.6. Verklaringsmodel vijf: het belang van eigenaarschap?

Tevredenheid en ontevredenheid hangen naast bovenstaande factoren ook mogelijk samen met de mate van eigenaarschap die de groep heeft over de lokalen. De hypothese is dat wanneer de groepen zelf eigenaarschap hebben over lokalen en terrein, ze er ook tevredener over zijn. De idee is dat wanneer een groep zelf verantwoordelijk is, de staat van de lokalen en terrein beter is en vooral beter is afgestemd op de noden en voorkeuren van de groep. Wanneer een andere instantie de eindverantwoordelijkheid draagt, leidt dit mogelijk tot een meer afwachtende houding om initiatief te nemen in verband met staat, inrichting en verbouwingen.

Onderstaande figuren tonen de relatie tussen twee variabelen die ons iets vertellen over het eigenaarschap enerzijds en de algemene tevredenheid over de lokalen en terrein anderzijds. In de eerste tabel geven we de relatie weer tussen de antwoorden op de vraag welke organisatie of persoon eigenaar is van lokalen en terrein en op de vraag naar tevredenheid. De X^2 test voor deze relatie geeft een score van 18,635. Dit is significant op een betrouwbaarheidsniveau van $p < 0,05$ (met 8 vrijheidsgraden). Het grootste verschil qua verhouding tussen tevreden en ontevreden vind je in de laatste twee categorieën die het eigenaarschap toewijzen aan de groep zelf. Het aandeel groepen dat ontevreden is over lokalen en terrein is in deze categorieën een stuk kleiner dan in de andere categorieën hetgeen de bovenstaande hypothese bevestigt: wanneer de groep zelf de touwtjes in handen heeft, is er ook meer algemene tevredenheid over lokalen en terrein. Dit geldt overigens ook wanneer we kijken naar de tevredenheid over de staat van lokalen, maar daar gaan we niet verder op in.

In de tweede onderstaande figuur zien we de relatie tussen de mate van exclusiviteit van gebruik van lokalen en terrein en de algemene tevredenheid. We lezen in deze figuur dat wanneer de lokalen speciaal voor de groep werden gebouwd, het aandeel groepen dat ontevreden is, opvallend kleiner is, in vergelijking met het aandeel ontevreden groepen in de andere categorieën. Het gaat om minder dan één vierde van het aantal groepen. De verschillen die we observeren in deze figuur zijn sterk statistisch significant ($X^2 = 30,442$, 5 vrijheidsgraden, $p < 0,001$). De mate van ontevredenheid ligt een stuk hoger wanneer de lokalen of terrein ook nog een andere bestemming hebben of worden gebruikt door andere groepen. In de andere categorieën bedraagt het aandeel ontevreden groepen minstens de helft of meer.

Opvallend in bovenstaande tabel is tenslotte nog dat wanneer de lokalen een deel zijn van een parochie of van een kerkelijk gebouw het aandeel ontevreden groepen hoger ligt dan het aandeel tevreden groepen. In de andere categorieën is dat niet het geval.

Onze lokalen zijn te klein voor onze groep. we zijn al enkele jaren aan het groeien en we merken dat we geen voldoende ruimte hebben om onze kinderen allemaal onderdak te bieden. Daarom zouden wij zeer graag een grote zaal, die momenteel eigendom is van de school naast ons, maar niet wordt gebruikt, willen overnemen/in vruchtgebruik nemen en renoveren. De hele weg hiernaartoe verloopt echter moeizaam.

3.7. Verklaringsmodel zes: de rol van de politieke context: de aanwezigheid van een ondersteunende beleid?

In bovenstaande analyses lezen we over de rol die een aantal kenmerken van de locatie, van de lokalen en terrein en van de groep zelf spelen in het al dan niet tevreden zijn. Hier willen we focussen op de relatie tussen deze tevredenheid enerzijds en een aantal kenmerken van de lokale politieke context anderzijds. We presenteren de variabelen die deze context beschrijven al eerder. Het gaat over 4 stellingen. Een eerste stelling betreft de aanwezigheid van een goed lokalenbeleid in de gemeente, een tweede vraagt of de burgemeester en schepenen oog hebben voor goed lokalenbeleid, een derde of er een goed functionerende jeugddienst is en een vierde of de budgetten in de gemeente eerlijk worden verdeeld.

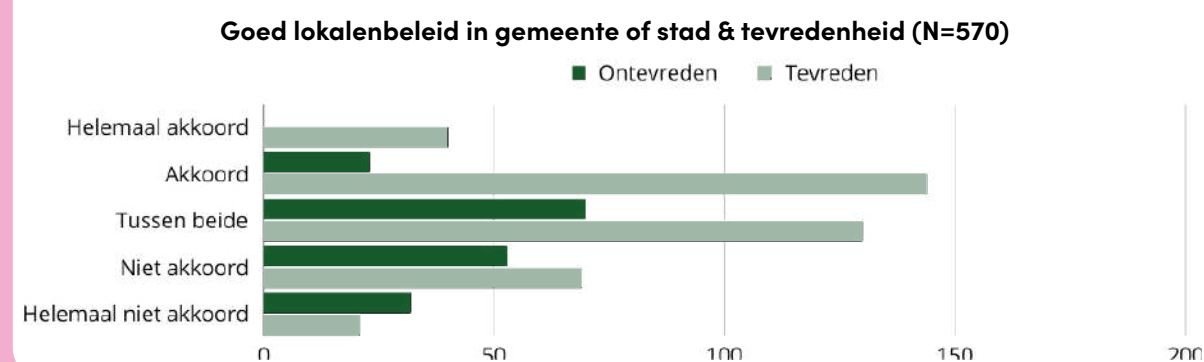
In de onderstaande tabellen kan je snel, zelfs met het blote oog grote verschillen in de verschillende antwoordcategorieën opmerken. Daarbij valt het op dat het aandeel ontevreden groepen opvallend kleiner is voor deze groepen die 'helemaal akkoord' antwoordden op de stellingen zeker in vergelijking met de categorieën die 'niet akkoord' tot 'helemaal niet akkoord' antwoordden. De χ^2 testen voor elk van deze relaties bevestigt dat de geobserveerde verschillen niet te wijten kunnen zijn aan een simpel toeval en dat de relatie tussen wel degelijk statistisch significant is²².

Er is weinig toekomstvisie in de gemeente. Ik ben verantwoordelijk voor de meisjes, de jongens is nog erger. We hebben niet de zekerheid dat we er kunnen blijven, kunnen geen inkomsten vergaren door verhuur gezien we niet de eigenaar zijn wat maakt dat onze werkingskosten hoger liggen dan bij anderen, de omgeving is aan het verstedelijken en dus klachten van overlast, we hebben een ruimte te kort voor onze allerkleinsten, op vlak van energie is er bv geen waterput maar investeren doen we bij mondjesmaat net omdat we niemand hebben die ons garanties biedt of andere opties. Het wordt tijd dat de gemeente en hun bestuur een plan van aanpak opmaakt om ons te helpen zodat we in 2030 zelfstandig kunnen opereren. Ik had hier graag over samen gezeten met alle bevoegde partijen in de gemeente.

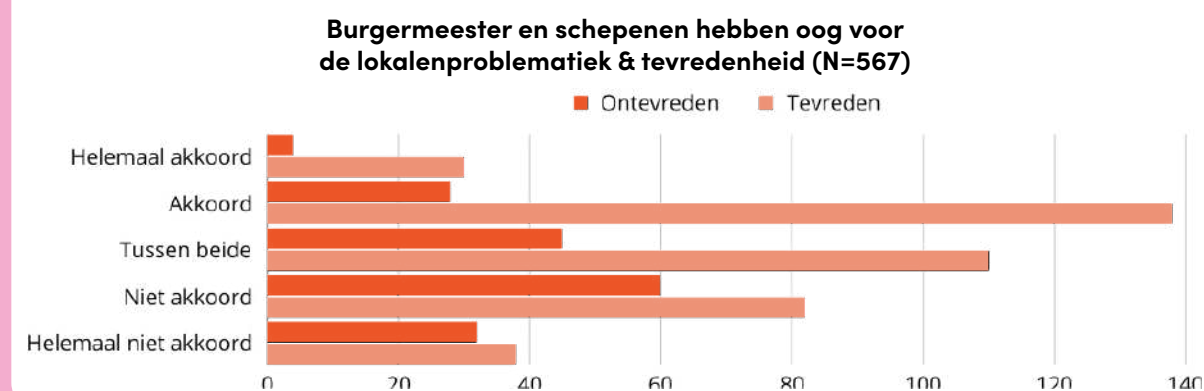
We zitten in moderne, goed uitgeruste lokalen. We kunnen steeds terecht bij de jeugddienst en er wordt meestal gevolg gegeven aan onze opmerkingen (technische klusjes bijvoorbeeld), al kan het soms wel wat langer duren. Kritieke problemen (elektriciteit, water, inbraak, ...) worden wel vlug verholpen.

²² (1) Tevredenheid & goed lokalenbeleid in gemeente: $\chi^2=78,428$, df 4, $p<0,001$, N=570; (2) Tevredenheid & burgemeester en schepenen hebben oog voor lokalenproblematiek: $\chi^2=35,8122$, df 4, $p<0,001$, N=567; (3) Tevredenheid & eerlijke verdeling van budgetten: $\chi^2=48,326$, df 4, $p<0,001$, N=574; (4) Tevredenheid & goed functionerende jeugddienst: $\chi^2=25,273$, df 4, $p<0,001$, N=574.

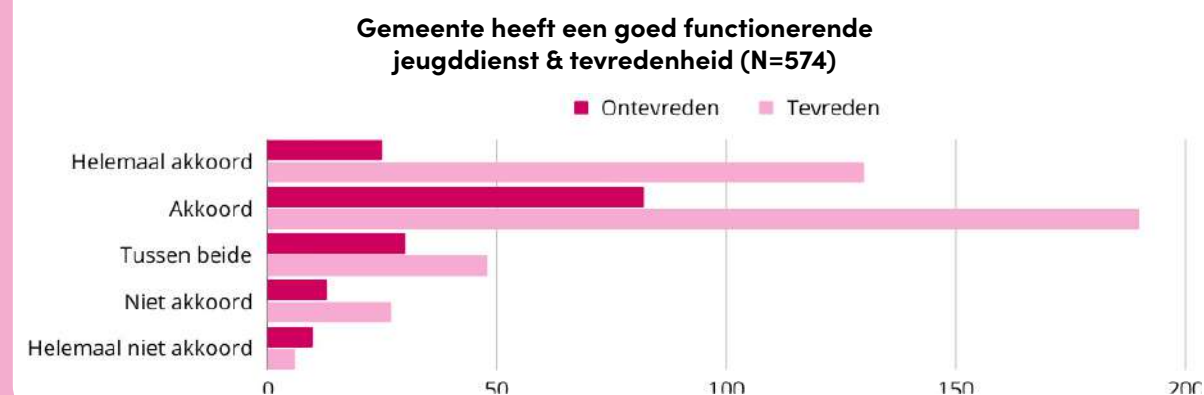
Figuur 27: relatie tussen goed lokalenbeleid & (on)tevredenheid

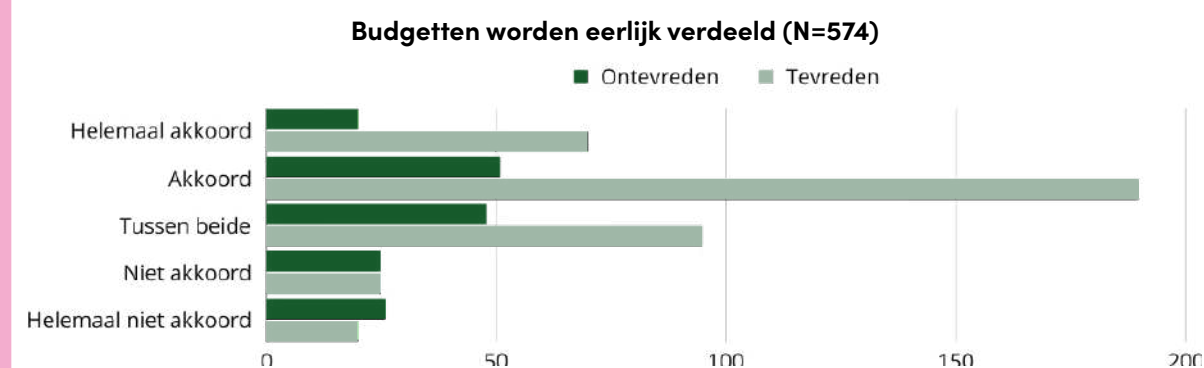
Figuur 28: relatie tussen aandacht voor lokalenproblematiek & (on)tevredenheid

Figuur 29: relatie tussen goede jeugddienst & (on)tevredenheid

Figuur 30: relatie tussen eerlijke houding budget & (on)tevredenheid

We doen nog enkele bijkomende berekeningen en gaan ook na of er een verband is tussen een gunstige politieke context en de drie andere variabelen (zie boven) die de tevredenheid meten, namelijk de tevredenheid qua staat, qua capaciteit en qua energie-efficiëntie. Ook hier lezen we significante verschillen en dus een sterke samenhang met een ondersteunende politieke context²³.

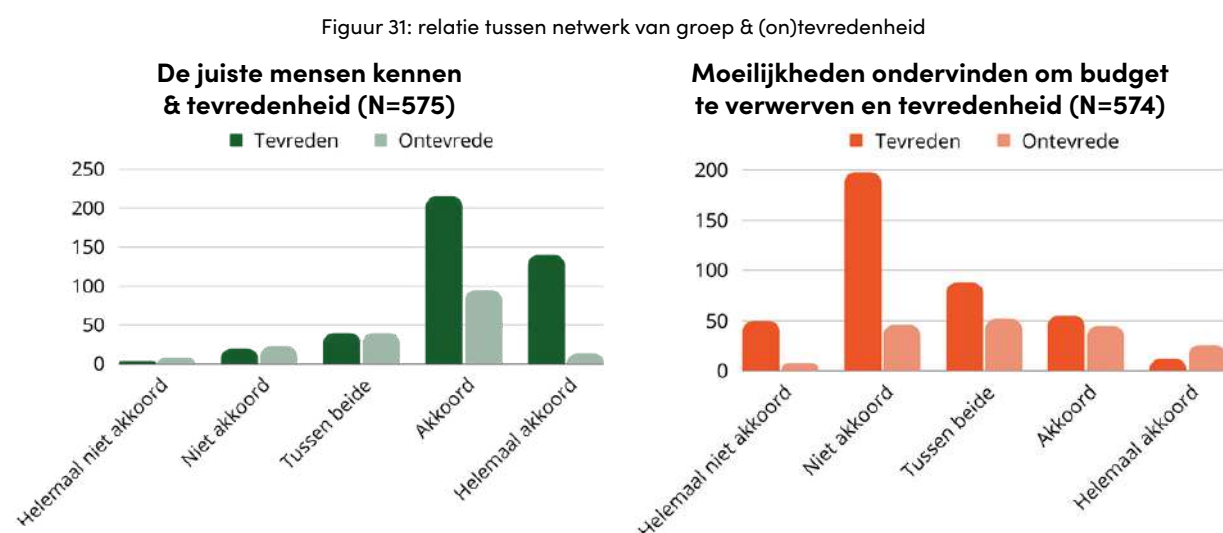
Tot slot, factoranalyse toont aan dat er achter deze vier variabelen één dimensie schuilgaat en dat we de antwoorden op deze verschillende variabelen samen mogen voegen. We zullen dit voor de multivariate analyse doen en we noemen deze dimensie 'een ondersteunende lokale politieke context'²⁴.

3.8. Verklaringsmodel zeven: Het netwerk van de groep

We gaven eerder aan dat de grootte van de groep ons iets vertelt over de draagkracht van de groep. Daarnaast is ook het netwerk van de groep van belang. Heeft de groep bijvoorbeeld goede 'connecties' met de politieke context? De vragenlijst nam vier stellingen op die ons iets vertellen over het netwerk van de groep. Een eerste stelling gaat over de juiste mensen kennen, een andere over een goede vertegenwoordiging in de jeugdraad, nog één over het al dan niet gemakkelijk vinden om budget bijeen te krijgen en tenslotte ook stelling over de relatie met de eigenaar van lokalen en terrein.

De hypothese hier is dat wanneer de groep een goed netwerk heeft, het meer gedaan krijgt, beter kan lobbyen en dat dit een positieve impact heeft op de staat, capaciteit en energie-efficiëntie van de lokalen. We veronderstellen dus dat groepen met een stevig netwerk, een hogere mate van tevredenheid hebben in vergelijking met de groepen met een minder goed netwerk. De resultaten van onze analyses bevestigen deze veronderstelling.

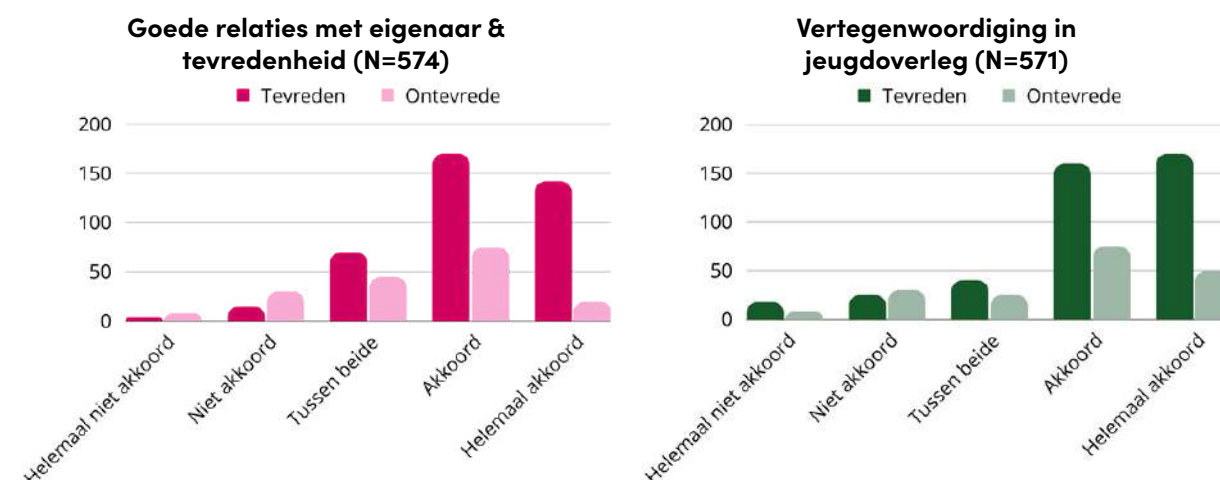
De drie eerste relaties die in onderstaande figuren worden weergegeven zijn statistisch significant op een niveau van $p < 0,001$. De kans dat de verschillen die we in onze steekproef observeren te wijten zouden kunnen zijn aan een toevallige speling van een random principe is zeer klein.²⁵

²³ We vermelden hier de uitkomsten voor de χ^2 testen voor de variabele 'in onze gemeente is er een goed lokalenbeleid' & de drie focussen qua tevredenheid. (1) Tevredenheid qua staat van lokalen & goed lokalenbeleid: $\chi^2=67,453$, df 4, $p < 0,001$, N=569; (2) Tevredenheid qua capaciteit van lokalen & goed lokalenbeleid: $\chi^2=27,212$, df 4, $p < 0,001$, N=570; (3) Tevredenheid qua energie-efficiëntie & goed lokalenbeleid: $\chi^2=59,211$, df 4, $p < 0,001$, N=568.

²⁴ We gaan niet verder in op de details van de factoranalyse.

Figuur 32: relatie tussen netwerk van groep & (on)tevredenheid

Enkel dus de laatste relatie, deze tussen de vraag naar de vertegenwoordiging in het jeugdoverleg en de tevredenheid qua lokalen en terrein, blijkt niet statistisch significant (zie voetnoot 25). Als we naar de figuur kijken, zien we inderdaad dat dat het aandeel ontevreden groepen toch nog belangrijk blijft, ook wanneer ze zich goed vertegenwoordigd voelen in de jeugdraad.

Tot slot, factoranalyse toont aan dat we de antwoorden op deze vier vragen mogen samennemen. We noemen deze geaggregeerde variabele 'het netwerk van de groep' en zullen deze variabele meenemen in de multivariate analyse om te kijken in welke mate deze factor speelt bovenop de andere verklaringsmodellen²⁶.

²⁵ (1) Tevredenheid & juiste personen kennen: $\chi^2=60,839$, df 4, $p < 0,001$, N=574; (2) Tevredenheid & moeilijk om budget te vinden: $\chi^2=60,579$, df 4, $p > 0,001$, N=568; (3) Tevredenheid & goede relaties met eigenaar: $\chi^2=62,326$, df 4, $p < 0,001$, N=566; (4) Tevredenheid & vertegenwoordiging in overlegorganen: $\chi^2=61,671$, df 4, $p=0,054$, N=571.

²⁶ We gaan niet verder in op de details van de factoranalyse.

4 MULTIVARIATE ANALYSE: RELATIEVE 'IMPACT' VAN DE VERSCHILLENDE VERKLARINGSMODELLEN

4.1. Multivariatie analyse

We formuleerden 7 verklaringenmodellen om te begrijpen welke mogelijk belangrijke hefbomen zijn om de tevredenheid bij de groepen over de lokalen en terreinen te versterken. In bovenstaande analyses zien we dat deze 7 verklaringenmodellen relevant zijn. De locatie van de groepen speelt een rol, de grootte van de groep eveneens, net als de ruimte, de politieke context, het netwerk van de groep en de bereikbaarheid, toegankelijkheid en de staat van de lokalen.

In een laatste analyse willen we de verschillende verklaringenmodellen in één analyse samennemen en de relatieve 'impact' van elk van de modellen bespreken. We willen nagaan of en in welke mate elk van de verschillende onafhankelijke variabelen een verband vertoont met het al dan niet tevreden zijn over lokalen en terreinen, rekening houdend met de uitkomsten op de andere onafhankelijke variabelen in het regressiemodel.

Alvorens de analyse uit te voeren is het belangrijk om een multicollineariteitstest uit te voeren. De onafhankelijke variabelen in het model mogen onderling niet al sterk samenhangen, dit zou de uitkomsten vertekenen. Als we de test doen dan zien we dat dit wél het geval is. We zien een probleem met multicollineariteit voor de samenhang tussen enerzijds een ondersteunende politieke context en een sterk eigen netwerk en anderzijds de staat van de lokalen en de geschiktheid van de ruimte voor een divers en veilig spel. De X^2 testen geven erg hoge scores aan en wijzen dus op een sterke samenhang, te sterk om deze onafhankelijke variabelen samen in een logistisch regressiemodel op te nemen²⁷.

Deze multicollineariteitstest toont evenwel een bijkomend relevant inzicht. De politieke context en het eigen netwerk hangen niet alleen sterk samen met de (on)tevredenheid over de lokalen en terrein. We lezen in bovenstaand resultaat ook het belang van een ondersteunende politieke context en netwerk voor de objectieve staat van de lokalen en de terreinen en de geschiktheid van de ruimte. Een belangrijk aanbeveling voor lokale besturen is dus om een lokalenbeleid ter harte te nemen en netwerkmomenten mogelijk te maken waarbij leiding en leden lokale politici kunnen leren kennen.

We beslissen uiteindelijk om met twee modellen te werken. In een eerste model voeren we de onafhankelijke variabelen die ons informeren over de locatie, de grootte en het eigenaarschap van de lokalen, aangevuld met de variabelen die de staat, de bereikbaarheid en toegankelijkheid bespreken. In een tweede model voegen we opnieuw de eerste drie variabelen in over locatie, grootte en eigenaarschap maar deze keer aangevuld met de onafhankelijke variabelen die het ondersteunend karakter van de politieke context en de sterkte van het netwerk van de groep bespreken.

We passen een logistische regressieanalyse toe om de relatieve 'impact' van de onafhankelijke variabelen te berekenen^{28 29}. Een logistisch regressiemodel berekent de probabiliteit of de kans dat een jeugdbeweging tevreden of ontevreden is over de lokalen en de speelruimte rondom rekening houdend met de uitkomsten op de reeks onafhankelijke variabelen. Om te berekenen of het model in zijn geheel een betrouwbare voorspelling toelaat passen we een X^2 -test toe (zie eerder). Om na te gaan of een individuele predictor of onafhankelijke variabele een betrouwbare voorspelling toelaat berekenen we de uitkomst op een Wald-test die nagaat of de regressiecoëfficiënt groot genoeg is om het resultaat te veralgemenen naar de ruimere populatie. Deze coëfficiënt is niet zo gemakkelijk te interpreteren³⁰, daarom neemt de output van SPSS ook de $\text{Exp } \beta$ op, dit is de 'odds ratio' die ons vertelt met hoeveel de 'odds of being a case' of hier concreet 'de kans om tevreden te zijn' stijgt wanneer de predictor met één eenheid toeneemt.

²⁷ Eigen netwerk & Kwaliteit van staat, isolatie & hygiëne lokalen= $X^2=132,175$, $df=12$, $p<0,000$, $N=556$

Eigen netwerk & Geschiktheid ruimte= $X^2=55,759$, $df=9$, $p>0,000$, $N=557$

Ondersteunend politieke context & Kwaliteit van staat, isolatie & hygiëne lokalen= $X^2=144,807$, $df=16$, $p>0,000$, $N=562$

Ondersteunende politieke context & Geschiktheid ruimte= $X^2=82,337$, $df=12$, $p<0,000$, $N=563$

²⁸ Tabachnik, B., Fidell, L. (2001), Using Multivariate Statistics. Boston: Allyn & Bacon

²⁹ Hosmer, D., Lemeshow, S. (2000), Applied Logistic Regression. Second Edition. New York: John Wiley & Sons Inc.

³⁰ De regressiecoëfficiënt moet worden geïnterpreteerd als de schatting van de verandering in de logit die wordt veroorzaakt door een verandering met één eenheid in de predictor.

In onderstaande tabel 13 dat het eerste regressiemodel weergeeft, lezen we drie predictoren die de kans op een positieve uitkomst op de afhankelijke variabele significant vergroten: de grootte van de beweging, de mate van geschiktheid van ruimte voor veilig en divers spel en de kwaliteit van staat, isolatie & hygiëne van lokalen. Als we kijken naar deze laatste predictor dan zien we dat de kans op tevredenheid bijna vijf keer groter wordt bij elke stijging van de eenheid van deze predictor (5 puntenschaal). Ook de predictor 'ruimte' verhoogt de kans op een positieve uitkomst. Bij elke stijging van de mate van geschiktheid van de ruimte voor een veilig en divers spel, verhoogt de kans met 3, 2 dat een jeugdbeweging tevreden is over de eigen lokalen. De predictoren die verwijzen naar de eigenaarschap en de context waar de activiteiten plaatsvinden verhogen ook lichtjes de kans op een positieve uitkomst, maar de stijging qua kans is niet groot genoeg om te kunnen veralgemenen naar de hele populatie. Hoewel deze variabelen in de bivariate analyse een significant verband toonden met de uitkomst op de afhankelijke variabele, verdwijnt deze samenhang in de multivariate analyse.

Tabel 13: logistisch regressiemodel 1 met afhankelijke variabele tevredenheid

AFHANKELIJKE VARIABELE TEVDRENHEID (ontevredenheid=29,4/Tevedren=70,6)	B	E.S	Wald	ddl	Sig.	Exp(B)
LANDELIJKE CONTEXT	0,064	0,328	0,038	1	0,846	1,066
GROOTTE VAN BEWEGING	0,255	0,103	6,118	1	0,013	1,291
AL DAN NIET EIGENAARSCHAP	0,235	0,265	0,788	1	0,375	1,265
DE MATE VAN GESCHIKTHEID VAN RUIMTE VOOR VEILIG EN DIVERS SPEL	1,170	0,165	50,498	1	0,000	3,221
DE KWALITEIT VAN STAAT, ISOLATIE EN HYGIENE VAN LOKALEN	1,586	0,173	84,226	1	0,000	4,885
MATE VAN TOEGANKELIJKHEID VAN LOKALEN	0,083	0,095	0,762	1	0,383	1,086
CONSTANTE	-10,711	1,064	101,429	1	0,000	0,000
N=567, Missing=278						
X ² Model=230,612, df=6, p<0,000						
R ² Nagelkerke=0,476						

We bekijken het twee regressiemodel in onderstaande tabel 14. Opnieuw zien we drie predictoren die de kans op een positieve uitkomst op de onafhankelijke variabele significant vergroten: het eigenaarschap van de lokalen, de sterkte van het netwerken en de aanwezigheid van een ondersteunende politieke context. De grootte van de groep en de locatie waar de activiteiten plaatsvinden laten in dit model geen betrouwbare voorspelling qua uitkomst op de afhankelijke variabele toe.

Tabel 14: logische regressiemodel 2 met afhankelijke variabele tevredenheid

VARIABELEN IN VERGELIJKING						
AFHANKELIJKE VARIABELE TEVDRENHEID (ontevredenheid=29,4/Tevedren=70,6)	B	E.S	Wald	ddl	Sig.	Exp(B)
LANDELIJKE LOCATIE	0,366	0,287	1,624	1	0,203	1,442
GROOTTE GROEP OP BASIS VAN AANTAL LEDEN	0,155	0,090	2,952	1	0,086	1,168
VZW GROEP HEEFT EIGENAARSCHAP	0,500	0,234	4,566	1	0,033	1,648
STERKTE EIGEN NETWERK	1,004	0,180	31,040	1	0,000	2,728
ONDERSTEUNEND KARAKTER VA POLITIEKE CONTEXT	0,550	0,137	16,033	1	0,000	1,733
CONSTANTE	-5,846	0,774	57,028	1	0,000	0,003
N= 567, Missing=278						
X ² Model=230,612, df=6, p<0,000						
R ² Nagelkerke=0,476						

Wanneer de sterkte van het netwerk met één eenheid toeneemt (5 puntenschaal) dan verhoogt de kans op een tevredenheid qua lokalen met 2,7. Deze probabilliteit is groot genoeg om een betrouwbare voorspelling toe te laten en te kunnen veralgemenen naar de populatie. Hetzelfde geldt voor het ondersteunend karakter van de politieke context waarin de jeugdbewegingen hun activiteiten organiseren. Hoe meer ze deze context als ondersteunend ervaren, hoe tevredener. Met elke stijging op de 5 puntenschaal voor de politieke context, neemt de kans met 1,7 toe dat de uitkomst op de afhankelijke variabele positief is.

Samenvattend kunnen we stellen dat een multivariate analyse toch nog belangrijke informatie toevoegt aan de bivariate analyses. We bekomen meer informatie over de relatieve 'impact' van de predictoren. Natuurlijk is de objectieve staat van de lokalen een goede voorspeller voor de tevredenheid over de lokalen. Dat verwachten we al, uit de multivariate analyse blijkt het veruit de beste voorspeller te zijn (Exp β =4,9). De appreciatie van de geschiktheid van de ruimte voor een veilig en divers spel is ook een goede voorspeller (Exp β =3,2), net als de sterkte van het eigen netwerk (Exp β =2,7) en het ondersteunend karakter van de politieke context (Exp β =1,7). De locatie lijkt minder een doorslaggevende factor te zijn. De voorspellende kracht van het eigenaarschap en de grootte van de beweging tenslotte blijkt af te hangen van de andere variabelen in het model. Ze blijken minder voorspellende kracht te hebben in vergelijking met wat de bivariate analyse suggereerde.

5

BESLUIT: NOOD AAN MONITORING STRUCTUREEL LOKALENBELEID

5.1. Besluit

De staat van de lokalen van de Vlaamse en Brusselse jeugdbewegingen ging er niet sterk op vooruit de afgelopen jaar. We zien weinig significante verbetering tussen de resultaten van 2009- en 2022-bevraging, op enkele punten zoals de toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers en de staat van muren, vloer, deuren en dak na. De appreciatie van de ruimte en de geschiktheid van deze ruimte voor een veilig en divers spel, lijkt er zelfs op achteruit te zijn geraakt.

Heel wat aspecten die de kwaliteit van de staat van de lokalen beschrijven, zijn tussen 2009 en 2022 opvallend gelijk gebleven. Dit is des te opvallender gezien de veranderende verwachtingen en normen in de samenleving. De jeugdbewegingen lijken over onvoldoende budget te beschikken om gelijke tred te kunnen houden met belangrijke evoluties in de samenleving en om te voldoen aan de hogere eisen die worden gesteld aan de duurzaamheid, energiezuinigheid en veiligheid van de lokalen. Bijna 60% van de groepen antwoordt anno 2022 dat lokalen onvoldoende zijn geïsoleerd en meer dan één derde van de jeugdbewegingen geeft aan niet akkoord te gaan met de stelling dat de brandveiligheid in orde is. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het niveau van tevredenheid over de lokalen er significant op achteruit is gegaan ten aanzien van 2009. De laagste tevredenheid in 2022 is er over de bescherming van de lokalen tegen diefstal en vandalisme en over de isolatie en het duurzaam gebruik van water en energie. De hoogste tevredenheid vinden we terug over de bereikbaarheid van de lokalen, te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer en over de aanwezigheid van een park, bos of speelweide op wandelafstand van de lokalen. Het idee leeft soms dat een objectief goede staat van lokalen en de ruimte voor leiding en leden niet zo belangrijk zou zijn. Als ze maar leuke spelletjes spelen en kunnen samen zijn. Niets is minder waar. De hoge voorspellende waarde voor het niveau van tevredenheid van de variabelen die de staat van de lokalen en de geschiktheid van de ruimte beschrijven, wijst hierop. De citaten die we doorheen het rapport opnemen, onderstrepen dit. Sommige respondenten trekken echt wel aan de alarmbel. We nemen hieronder nog drie afsluitende commentaren van respondenten op.

“ Bedankt om ons de kans te geven om onze problemen aan anderen te kunnen melden buiten het stad. ”

“ Bedankt om deze vragenlijst te doen, ik denk dat er vele verenigingen zijn die via deze weg eens aan de alarmbel kunnen trekken. Het is ook een goede manier om zelf meer bewust te worden van je eigen lokalen en situatie. ”

“ Alvast bedankt voor deze kans om onze frustraties met ons gebouw eens te kunnen melden bij anderen. ”

Deze beschrijvende vaststellingen over de staat van de infrastructuur gelden voor alle koepels en vinden we terug in alle provincies. We merken geen verschillen naargelang de koepel of de provincie waar de bewegingen zijn gevestigd. Locatie speelt wel een rol, maar het belangrijkste verschil dat we in de data lezen is dat tussen stad en een landelijke omgeving. We merken op dat jeugdbewegingen die in een stad zijn gevestigd, een hoger niveau van ontevredenheid rapporteren. Een structureel lokalenbeleid zou dus in bijzonder aandacht moeten besteden aan de lokalen van stedelijke jeugdverenigingen. Maar ook kleine groepen blijken het moeilijker te hebben om te investeren in de staat van de lokalen. Ze zijn significant minder tevreden over de staat van de lokalen in vergelijking met grotere groepen. Een structureel lokalenbeleid, opgemaakt per stad of gemeente, zou dan ook verder moeten onderzoeken wat de specifieke noden van kleine groepen zijn.

Belangrijke hefboomen voor een hogere tevredenheid over de lokalen en de ruimte rondom zijn verder eigenaarschap, een sterk eigen netwerk en een ondersteunende politieke context. Zelf de touwtjes in handen hebben en verantwoordelijkheid dragen, is een belangrijke voorspeller voor de tevredenheid over de infrastructuur, maar nog belangrijker is het netwerk van de groep. Hebben ze goede connecties, kennen ze de juiste personen dan is de staat van de infrastructuur beter en dus ook de tevredenheid hierover. Een advies aan lokale vrijwilligers en leiding zou dan ook kunnen zijn om daarin sterk te investeren. Goede banden met de lokale overheid blijkt dus een belangrijke hefboom te zijn. Maar bijna even belangrijk zo blijkt uit de multivariate analyse die de relatieve impact van de verschillende verklaringsmodellen bespreekt, is de aanwezigheid van een ondersteunend lokaal beleid. Een goed jeugdbeleid in het algemeen maar ook de aanwezigheid van een verhoogde aandacht voor de lokalenproblematiek van jeugdbewegingen is een bijzonder goede voorspeller voor de staat van de lokalen en de tevredenheid van de groepen. Het is dus niet alleen aan leiding en leden om te investeren in een netwerk met de lokale politiek maar ook aan de lokale overheden om naar de jeugdbewegingen uit te reiken om samen te onderzoeken en oplossingen te vinden naar manieren om de lokalen 'future proof' te maken. Er zou een 'sense of urgency' moeten zijn. De staat van de lokalen houdt geen gelijke tred met de uitdagingen van de toekomst en een status-quo zou in extremis de continuïteit van jeugdwerkingen kunnen bedreigen.

Colofon

Werken mee aan dit onderzoek: De beleidswerkgroep Jeugdinfrastructuur, De Ambrassade, lokale groepen van KSA Nationaal, KLJ, Chirojeugd Vlaanderen, Scouts & Gidsen Vlaanderen, FOS Open Scouting

Foto's: Alexandra Geukens (Chiro Oevel), Brent Vanderpoorten (Chiro Plepo), KSA Deurle, KSA Nationaal, KLJ, FOS Open Scouting

Eindredactie: Tina Schuermans, Peter Bosschaert, Geerte Marreel

Onderzoek: Vives Hogeschool, Onderzoeksgroep People & Society, Rebecca Thys, Hans Vermeersch

Vormgeving en Lay out: Bram Peeters

Druk: Zwart op wit

VU: Benjamin Verhegge, KSA Nationaal vzw, Vooruitgangstraat 225, 1030 Brussel

LOKALEN ONDERZOEK

